

003ae
Fol. II
N. 33

Liber bibliothecae
Lycei Wernigerodani.

INFUNDIBULUM²
GRAMMATICÆ
LATINÆ,

Sive

LI. EXERCITIA LATI-
NA ET GERMANICA,

Quibus

GRAMMATICA
TOTA COMPREHENSA
facile infundi & crebra repetitione
imprimi potest, ut vix effluere
memoria queat.

Studio

FRIDERICI MUZELII,
Gymnasii Joachimici Professoris &
Con - Rectoris.

Aut sic, aut nunquam.

BEROLINI, Typis Gæbertianis. 1736.

IN FUNDIBULUM
GRAMMATICAE
LATINAE
II. EXERCITIA LATI
NA ET GERMANICA

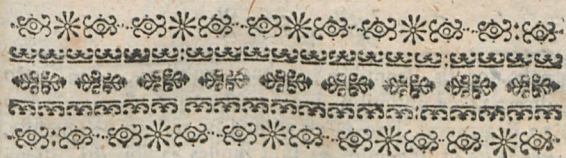
NB. Der Buchbinder wird erinnert/ das
Lateinische Stück à part zu binden

Gymnasium Joachimsthal Professoris &
Con-Rectoris

BEROLIN Typis Gubernianis. 1736.

§. I.

SI 1) consideramus 2) Formam 3) Numæ, Ænæ, Archifæ, Pauli, Arbitri, Tuberonis, Hectoris, Cafaris, Pallantis, Socratis, Paridis, (*dos*) Ajacis, reperimus 4 quod valde 5 diffimiles 6 sint Naficæ, Thomæ, Tito, Crucigero, Stoloni, Hannibali, Amilcari, Themistocli, Daphnidi: hæc 7 diversitas 8 est valde bona 9 & utilis, 10 nam 11 quomodo 12 poffenus 13 dignoscere 14 Caligulam, Andream. (*Andream*) 86 Priamiden, 86, Fabrum, Asdrubalem, Amilcarem, Atlantem, (*ta*) Hectorem (*ra*) 122 Phocionem (*na*) & Alexander, mi 15 chare 16 facie 17 ab Ifacide, a Spurrinna, Matthia, Brenno, Lyfandro, Cafare, Hannibale, Scipione. Atlante, Eumene, Paride, nisi 18 effent diffimiles 19 forma, 20 nafa 21 mento, 22 colore, 23 fronte 24 ore, 25 toto 26 vultu 27 & facie tota.

§. 2. Cum vero genæ, 1 oculi, 2 cilia, 3 menta, 4 frontes, aures, 5 ora, 6 imo, offa, 7 & genua 8 ac reliqui 9 artus, 10 diverfi, (*diverfa*) funt; ideo non folum facies 12 aliæ 13 funt feminarum, 14 virorum, 15 infantium, 16 & fenum, 17 nam lineamenta 18 genarum 19 naforum, mentorum, frontium, artuum & vultuum 20 ac facierum, diverfa 21 funt; ideo dignoscimus 22 noftras 23 ancillas, 24 noftros fervos, noftros parentes 26 noftros fratres, 27 noftras ferores 28 foceros 29 & generos 30, Socrus, 31 & nurus, 32 imo omnes homines 33, ab aliis ancillis, fervis, parentibus, fratribus, fororibus, focribus, nuribus, malis,

A nalis,

nas. oculis. frontibus, oribus, vultibus, non volo dicere 34 de dissimilitudine 35 ceterorum 36 membrorum 37 & artuum, imo 38 est aliquid 39 rari 40 & notabile, *notabilis* 41 si gemini 42 sunt similes 43 sibi, *sui*, aliqua 44 parte 45 faciei 46

§. 3. Uti vero, *verum* 1 *uti* 2 constamus 3 corpore 4 & anima 5 (item *ex corpore & anima*) sic audeo 6 affirmare, 7 quod differamus 8 *nos differre* tantum 9 animo, 10 quantum 11 corpore: Esauus & Jacobus filii Isaci & Rebeccæ, erant non solum 12 fratres, sed etiam gemini, 13 attamen 15 illi fuerunt dissimillimi, 15 nam ille 16 erat hirsutus 17 corpore 500 & amans 18 venationis 19 verum hic 20 *hic vero* 21 glaber 22 corpore, *corpus* 23 & amans agriculturæ.

§. 4. Hoc discrimen 1 est non tantum 2 inter 3 feminas & viros, puellas 4 & pueros, 5 inter juvenes 6 vicenarios 7 tricenarios, 8 & inter octogenarios, 9 nonagenarios, 10 centenarios 11 senes, 12 & decrepitas 13 anus, 14 sed etiam inter æquales, 15 & ejusdem 16 sexus, 17 nam alius 18 est curiosus 19 rerum 20 suarum, alius incuriosus, 21 alius cupidus 22 laudis 23 & gloriæ, 24 studiosus 25 liberalium, 26 artium 27, alius est fastidiosus 28 omnium literarum, 29 & imperitus 30 artium, 31 (*artibus*) rudis 32 literarum, 33 *ad literas, in literis*, alius contra 34 doctus 35 pilæ, 36 & trochi 37 *pilam, pila*, & capaxior 38 vini 39 & cibi 40 item *vino*, quam 41 eruditionis 42 item *ad vinum* 486.

§. 5. Multi 1 sunt socordes 2 & improvidi 3 futurorum 4, imo 5 securi 6 discriminis, 7 *de discrimine*, et si 8 imminuit 9 capiti 10 eorum, contra ea 11 multi sunt anxii 12 futurorum, timidi 13 periculorum 14, ubi est nihil 15 periculi *pericli*: alii sunt fidentes 16 animorum, 17 & interriti 18 mortis 19 præcipue 20 cum sint conscii 21 sibi

sibi nullius facinoris 22, integri 23 vita, 24 puri 25 sceleris, a *scelere* p. 480. 26 vacui 27 culpæ, *culpa*: item a *culpa* 28 nam vacare 29 culpa, est magnum 30 solatium 31, est *magno solatio*. in calamitatibus, 32 e diverso 33 illi solent 34 esse trepidi 35 rerum suarum, qui noxii 36 sunt 37 & affines 38 sceleris 39 *sceleri*, conjurationis 40 ut 41 statim 42 conticuerint, 43 & obmutuerint, 44 quam primum 45 sunt convicti 46 maleficii 47 *de & in maleficio*, et si erant 48 feroces 49 linguæ, 50 videas 51 alios, qui prudentes 52 sunt rei militaris 53 sed impatientes 54 laboris, 55 astus 56 frigoris 57, proclives 58 ad otium, otio 494. 59 fugientes 60 molelliarum, videas 61 autem alios, qui sunt patientes 62 laborum, astueti 63 frigoris, astus, *frigori*, *frigore*, *astu*, promti 64 manu, 65 lingua, 66 sed imprudentes 67 rerum gerendarum, 68 sunt dubii 69 animorum, & ambigui 70 consiliorum 71.

§. 6. Quin 1 est 2 videre 3 a pueris 4, qui sunt, futuri 5 diligentes 6 veritatis, 7 amantes 8 pacis, 9 fugientes 10 litium, 11, tenaces 12 propõiti 13 potentes 14 animi 15, parci 16 pecuniæ 17 *in pecunia*, & homines frugi; 18 & qui futuri 19 sint impotentes 20 animi, impotentes 21 ira 22 amantes 23 rixarum, 24 fugaces 25 concordia 26 mutabiliores 27 Eurippo 28 *quam Eurippus*, qui septies 29 reciprocatur, *catur* 30 die 31 ac nocte; 32 largi 33 opum, & prodigi 34 imo profusi bonorum, 35 appetentes 36, alieni, 37 imo 38 profus 39 degeneres 40 & utiles 41 nulli rei, *nulla* 42. item *ad nullam rem*: nonnulli 43 ita se gesserunt, 43 ut dubites, 44 jure, 45 num 46 sint compotes mentis *animo* 494: 47 multi plane 48 sunt impotes mentis, 49 et si pater & mater fuerunt cati 50.

§. 7. Hinc, 1 fors 2 & fortuna hominum est diversa, 3 nam dicitur 4 scite, 5 quisque 6 est faber 7

fortunæ 8 fuæ, alii sunt divites 9 agrorum, 10 pecoris,
 11 nummorum, 12 *agris, nummis, pecore*, alii egeni
 13 omnium rerum, *rebus*; cum quivissent 14 valere 15
 a pecunia: alii sunt nudi 16 vestium 17 *vestibus*, exules
 18 & extorres patriæ 19 *patriæ*, expertes famæ 20 & for-
 tunæ, *famæ*; exfortes 21 hereditatis 22 488. cum 23 po-
 tuissent 24 consortes 25 esse patrimonii: 26 multi non sunt
 iidem 27, cum sunt facti ditiores 29 *divitiores* nummorum
nummis, qui fuerant, cum essent pauperes 36 bonorum
bonis 31 sed sunt toti 32 diversi 33 a se ipsis; attamen 34
 sæpe accidit 35 *sæpe tamen accidit*, ut illi, 36 preman-
 tur 37 a fortuna, 38 qui sunt instructi 39 doctrina, a do-
 ctina 40 & fecerunt 41 nihil alienum 42 dignitatis 43
dignitati, a dignitate, sed illi debent, nihilominus 44
 contenti 45 esse sorte 46 sua, & ferre facile 47 injurias
 fortunæ 48, & boni consulere 49 omne, quicquid evenit
 50 iis; si vacui 51 sunt culpa 52 *culpæ*, & tales possunt
 esse beati, 53 non enim est alius 54 beatus, bono 55
 506 scil. *excepto*.

§. 8. Testes 1 & exempla 2 non sunt opus, 3 *non
 est opus testibus & exemplis* ad probandum 4 diversi-
 tatem 5 studiorum, 6 & possem superfedere 7 labore 8
labori producendi 9 testes, tamen non erit molestum 10
 audire 11 quosdam: testor 11 te 6 Numa, Marfia, An-
 chise, & te Ænea, fate 13 Anchise *Anchisa* 86 testor vos
 etiam Arbitr, Plaute, Terenti, Cai, Vultei, & quotquot
 14 unquam 15 vixerunt! 16 Tu Delie 17 vates, 18 suf-
 fragaberis 19 mihi, Te Cicero appellatione 20 princeps 21
 eloquentiæ, 22 *qui es appellatus parens eloquentiæ* jovit
 23 eloquentia; Te Socrates *Socrate*, oblectavit 24 phi-
 losophia 25 tu Diogenes Laertie, 26 scripsisti 27 vitas 28
 philosophorum 29, tu Pari, 30 fili 31 *filie Priami*, coluisti
 32 iustitiam, 33 ideo 34 Deæ 35 constituerunt. 36 Te
 arbitrum 37 *arbiteres constitutus a Deabus!* Tu Sapo-
 pho

pho panxisti 38 versus, 39 tu Atla 40 inventor 41 Astro-
nomia, 42 tu Melampu 43 præclarissime 44 medicorum
45 *inter medicos. ex medicis*, intellexisti 46 voces 47
avium, 48 & querelas 49 animalium, 50 & novisti 51
noſti vim 52 herbarum 53 tu Amphion movisti 54 saxa
55 chely 56 tua. tu Orpheu 57 tu inhibuisti 58 cursum 59
annium, 60 lyra 61

§. 9. Atque tot & tam diversa. 1 studia 2 non sunt da-
mnosa 3, quatenus 4 in *quantum* 5 absunt 5 a vitio 6; uti
non est) perniciosum, 7 tellurem 8 non esse eandem. 9
nam alia aptior 10 est viti, 11 alia magis idonea, 12 *ido-
nea* farri, 13 alia est sterilis frugum 14 *frugibus* 15 sed
foecunda 16 auri 17 argenti 18 & aliorum metallorum, 19
auro cet. alia profert 20 umbrosam 21 fagum, 22 arduam
23 populum: 24 alia gignit 25 durum 26 acer, 27, alia
suber, 28 quod suppeditat 29 nobis cortices subereos
30 occludendis 31 ampullis 32 alia profert 33 proceras
34 quercus 35 *quercos*, robora 36 & ilices 37 duras, cel-
las 38 pinus *pinos* 39 & abietes, 40 alia ferax 41 mollis
42 & lenti 43 fileris, *filere* 44, alia fertilis 45 acutorum
46 dumorum, *dumis*. 47 sed potius 48 varia 49 studia
50 sunt utilia 51, nam ex 52 his diversis studiis, tot 53
artifices, 54 & opifices 55 orti 56 sunt, nec incredi-
bile, 57 plures 58 esse orituros 59 inter eos, qui jam sunt
nati, 60 aut adhuc sunt nascituri, *nascendi*. O Deus
optime, maxime, 61 it. *Dee*, tu bene consuluisti 62 hu-
mano 63 generi. 64 cum iudidisti 65 hominibus tam di-
versa 66 studia. 67 *studia indita sunt*: nam absque 68 co,
equissemus. indignissemus, 69 multis rebus, *rerum, res*
quibus *quarum*, quas caruissemus, 70 non sine 71 ma-
gno. 72 iucommendo 73

§. 10. Propter hanc 1 propensionem, 2 arator 3
iunxit 4 boves 5 aratro, 6 rexit 7 aratrum buri 8
bura, præcidit 9 terram acuto 10 vomere, 11 spar-
sit 12 semen, 13 messuit 14 maturas 15 fruges 16
A 3 excus

excussit 18 grana ex spicis 19 pértica. & purgavit 20
 ab ácere 21 seplit 22 agros 23 virgea 24 sepe 25
 aut viva 26 sepe: 27 semper quoque fabri lignarii, 28
 extiterunt 29 qui ceciderunt, *succiderunt* 30 proceras
 31 arbores 32 diffiderunt 33 cuneo, 34 aut ferra 35
 dissecerunt 36 crassos 37 stipites, 38 in quadratas
 39 trabes 40 & refecerunt 41 vetera 42 ædificia, 43
 fulserunt 44 columnis, 45 quæ ruisent 46 aut adhuc
 ruitura essent, *rutura corratura*; fabricarunt *fabricati*
sunt 47 domos 48 aptas 49 habitationi. 50 ad 51
 amussim, 52 & canonem 53 *na*, uti architectus *archi-*
tecton 54 delineavit, 55 fabri murarii 56 struxerunt
 57 muros 58 ex cocto 59 latere 60 & iunxerunt 61
 novo rudere. 62 illiverunt 63 *illeverunt illinerunt* cal-
 ce, macerata, 64 regularii 65 texerunt 66 domos,
domus, 67 cocta *cocto*. 68 imbrice 69

§. 11, Fabri ferrarii 1 cuderunt 2 super 3 fer-
 ream 4 incidem 5 *incude*, curvos 6 ligones 7 ad
 pastinandum 8 vincas 9 it. *pastinandas vineas*, fer-
 reos harpagones 10 quibus olim corripuerunt 11 naves
 12 in prælio navali, 13 climaces ferreas, ferreas cla-
 ves, 14 ferreos cardines, 15 cultros 16 ex optimo 17
 chalybe, 18 & alia ferramenta: 19 sufflaverunt 20
 ignem 21 folle, 22 quem Anacharis invenit, 23 *qui*
inventus est ab Anacharsi philosopho. Cotiarii 24 acue-
 runt 25 obtusas 26 forpices, 27 & forfices, 28 &
 alia hebetia 29 instrumenta, 30 in dura 31 cote.
 32 nec arcularii 33 defuerunt, 34 qui consecerunt
 35 commodos 36 abacos 37 *ábaces*, ligneas 38 sub-
 scudes 39 ad coassandos 40 asseres, 41 varias 42
 friges, 43 in columnis: 44 carpentarii, 45 qui fabri-
 carunt carros, 46 & currus 47 rotas 48 & novos 49
 axes, 50 restio 51 torfit 52 cannábinum 53 *nam* fu-
 nem 54 restim cannábinam, *restem*, crassum 55 ru-
 dentem 56 *crassam*. viator 37 *vicit* 58 doliá, 59 & cin-
 xit

xit 60 vasa 61 circulis, 62 & adegit 63 eos lignea tude
64 rudite ligneo:

§. 12. Ex hoc instinctu 1 vindemiator 2 tutudit 3
uvas 4 clava, 5 *tunsa tuse uve* sunt in cupa, 6 & expressit
7 succum, 8 bibliopegus 9 compegit 10 libros 11 *libri sunt*
compacti a bibliopego: infector 12 tinxit 13 pannum, 14
purpureo, 15 colore 16 florido 17 aut aultero. 18 *pannus*
tinctus est ab infectore. pictor 19 pinxit 20 raras, 21 ico-
nes 22 *icones rare pictæ sunt a pictore*. Sculptor 23 sculp-
sit 24 statuas 25 *statuæ sculptæ sunt*: scalptor 26 sculp-
sit 27 a scalptore *scalptum* est in cupro: 28 linteo 29
texuit 30 linteum, 31 *linteum textum est a linteone*:
pollinctor 32 pollinxit 33 cadavera: 34 *cadavera pol-*
linctæ sunt a pollinctore. Metallicus 35 effodit 36 & eruit
37 metallum ex fodinis 38 *metallum effossum est & eru-*
tum fartor 39 farsit 40 vestes 41 & eluit 42 maculas. 43
vestes sunt fartæ a fartore, & maculæ elutæ: futor 44
confuit 45 calceos, 46 *calcei confuti sunt*: coquus 47 co-
xit 48 cibos, 49 & condivit 50 aromatibus, 51 *cibi*
sunt cocti & conditi: frixit alios 52 in ferrea aut fictili
53 sartagine 54 *alii sunt frixi s. fricti* aut torruit 55 in
craticala. 56 *tosti sunt*, & affixit 57 carnem veribus. 58
Cero affixa est verubus, fartores 59 farserunt 60 farcimi-
na 61 *farcimina farta sunt*. a.

§. 13. Molitor 1 moluit 2 frumentum 3 *frumen-*
tum molitum est: olim 4 vero pistor 5 pinsuit 6 ador,
7 *far est pinsitum*. pinsum, pistum, aut frenduit, 8
fiendit, *far fressum est*, lapide 9 & crevit 10 farinam
11 a suo fursure 12 cribro. 13 *farina creta est*, postea
subegit 14 farinam, *farina subacta est*, finxit 15 panes,
16 *panes ficti sunt*, & coxit 17 in candente 18 fur-
no 19 *cocti sunt*. qualillarius 20 deglupit & saligna ̢
virgula 21 *deglupta sunt*, ex quibus texuit 22 cor-
bes messorias 23 *rios* 24 & vannos pabulatorias 25 *cor-*
bes messoriae & vanni pabulatorie textæ sunt, quibus

servi 24 vannunt 25 avenam: 26 alii fecerunt raros 27 & densos, 28 pectines 29, quibus pexuimus 30 *peximus crines* 31 nostros, *crines pexi & pectiti*, & *lendes depexæ, depextæ sunt*, & depexuimus 32 lendes vivas cum pediculis. 33 alii fuerunt cursores 34 & præcucurrerunt, 35 præcucurrerunt dominos 36 suos, *f. nis.* alii fuerunt cantores, 37 & præcinuerunt, 38 *ab aliis præcentum* est. & tota ecclesia 39 recinuit: 40. alii fuerunt etiam psalteriæ 41 qui psallerunt, 42 in psalterio: 43 citharædi 44 cecinerunt 45 cithara, 46 alii aliud fecerunt, omnes 47 tamen contulerunt 48 operam 49 suam, in commune. 50 *opera collata est ab* 51 omnibus.

§. 14. Plerique 1 prodiderunt 2 etiam ingenium 3 suum sermonibus, 4 dum quisque 5 amat 6 loqui 7 de eo, quod tractat. 8 Venator 9 loquitur de cane 10 suo, *sua* tam celeri, 11 ut anteverterit 12 celerrimas. *celerissimas* 45 *feras* 13 & *feris*, sive sit celer lepus, 14 aut celeris cervæ, 15 sive aliud celere animal 16, quod tetenderit, 17 casses 18 aprò 19 *casses tensi tenti* sint, quot pavidos 20 lepores, quot timidos 21 damas 22 timidas confixerit. 23 *lepores pavidi confixi sint.* quanto 24 discrimine 25 confecerit 26 *sævam* 27 tigrim 28 *tigridem, da,* maculosum 29 *maculosam* lyncem 30, villosum ursum 31 qui linxit, 32 mel 33 quomodo lamberit, 34 & scaberit 35 vulnus. 36 sermo aucupum 37 est de volucre, 38 aucupio, 39 quando 40 captura 41 turturum, 42 vulturum, 43 accipitrum. 44 delicatarum *tarum* 45 perdicum, 46 jonicorum 47 attagenum 48 & aliarum volucrum, *volucrum*, 49 quæ migrant 50 solum 51 ubi 52 tetenderit 53 rete 54 suum, *retem suam* tecto 55 amite, 56 *ubi rete tensum, tentum sit:* quomodo illexerit 57 per illices 58 & escam 59 & ceperit 60 turdos, 61 & alias alites, *alios: alites illectæ sunt & captæ:* piscatores 62 narrant 63 de ingenio 64 piscium, 65 qui pisces capiuntur 66 die, 67 qui nocte, 68
qui

qui diu, qui noctu, it. per diem & per noctem, de die, & de nocte, quot delphines 69 delphinos, quantos accipenseris, 70 quantos acos 71 ceperit. Narrat etiam de reti, rete, 72 quod in mari mare non duret 73, nisi ex cannabi 74 cannabe factum sit.

§. 15. Olitor 1 laudat 2 raritatem 3 florum 4 suorum, odorem 5 rosmarini 6 *rorismarini*, rosarum, 7 quod in roseto 8 fragrent, 9 ex quibus floribus seruerit 10 fertum, 11 quibus arcis 12 severit, 13 suos siseres, 14 *sifer suum*, ciceres suos, 15 *cicer suum*. atriplex 16 sativum, *atriplicem sativam*, suum rumicem, 17 oxalim acetosam. 18 Laudat usum 19 tenerorum 20 caulium, 21 praedicat 22 utilitatem 23. cytisi 24 tam sativae, quam suae spontis, 25 quod ejus frutex 26 sit bonus 27 ovibus, 28 capris 29 & apibus. 30 Ostendit 31 etiam cappares 32 suas, *cappar suum*. Mox transfert sermonem, 33 in seminarium, 34 & narrat quibus stirpibus 35 insaverit 36 surculos, 37 qui inoleverint, 38, quae mali, 39 quae piri 40 protulerint 41 praecocia 42 poma 43, *poma prolata sint*, quod decerpserit 44 maturissima 45 maturissima poma, & legerit 46 caduca: 47 quando gelavit 48 vere 49 in vere narrat, quod timuerit 50 *metuerit* gelu 51 malis citreis, 52 aurantiis, 53 lauro, laurui, 54 fico, ficui 55 postquam fronderunt, 56 quia alsiofae 57 sunt, quod amygdala *amygdalus* 58 protulerit multa amygdala 59 *amygdalas*. Tum queritur, 60 quod ventus 61 evellerit 62 humo 63 *ab humo* arbores saturas 64 pomis, *pomorum, arbores evulsae sint* a vento. Quod foderit depressos, *fas* scrobes 67 *scrobes fossi, fossae*, & depanxerit 68 arbusculas 69 *arbuscula depactae sint*, ac fixerit 70 propagines 71 vitium, 72 *propagines sint fixae* in locum 73 earum, quae exaruerunt. 74

§. 16. Quando arator 1 est domi 2 suae aut alienae 3 aut ruri, *rure* 4 sive rure domum, aut domo tendit 5 rus, loquitur 6 de rebus rusticis 7 de bovili,

vili, 8 equili, 9 ovili, 10 praesepi, de bobus 11 *bobus* maxime egregiis 12 ad opus. 13 De equis 14 & equabus 15 *equis*; asinis, 16 *asinibus*, *asinis*, mulis 17 *mulabus* 18 *mulis*. De semente 19 *sementi* tum de iugeris, 20 *iugeribus*) quantum 21 *frumenti* 22 *messuerit*, 23 *frumentum messum sit*, quot *mergites* 24 *condiderit* 25 in horreo, 26 *mergites condita sint*, quomodo corpus manaverit 27 *sudore*. 28 *Mox* 29 *queritur* 30 de *damnis* 31 *murium*, 32 *glirium*, 33 *limacum*, 34 *quod noxii* 35 *glires & mures arrosferint* 36 & *adederint* 36 *frumentum in granario* 37 *frumentum arrosus & adsum sit*, tardus 38 *limax segetem* 39, *depastus depasta* 40 *lit*,) spissa 41 *grando* 42 *straverit* 43 *eam*,) aut *hiems* 44 *noxia* 45 *fuert*, propter raritatem 46 *nivium*; 47 *quod non messurus* 48 *lit*,) uti *sementiam* 49 *tem fecit*. 50 *Mox queritur tantum interire* 51 *in re familiari* 52, quantum 53 *redit*, 34 *ut vix possit pendere* 55 *annuum* 56 *canonem na* 57 *mox letatur re familiari*, *rem*, & *rei familiaris*, 58 *cum porca* 59 *peperit* 60 *multos porcellos* 61 *multi porcelli parti sunt a porca*, si *nefrendes* 62 *opimata* 62 *sunt quernea glande*, 63 *si vituli* 64 *agni* 65 *bene responderunt*, 66 *quos submisit*, 67 *qui submisit sunt*. Cum *multa examina* 68 *apum* 69 *apium reposita* 70 *in alveari*, 71 *examina sunt reposita*, & *quae alia ejus generis* 72.

§. 17. *Opilio* 1 *serit sermones* 2 *de ovibus*, 3 *quando totonderit* 4 *eas*,) *ea sint ronse*: ubi *paverit* 5 *oves*,) *oves pasta sint*. ut *verveces* 6 *pinguefacti* 7 *sint*, quando *admisit* 8 *arietes* 9 *ovibus*, tum *commemoratur*, 10 *quomodo defenderit* 11 *oves a lupis*, 12 *oves defensae sint*, item *defenderit* *lupos ovibus*, *quod lupus discerpserit* 13 *opimum vervecem*, 14 *vervex discerptus sit*, *quod eripuerit* 15 & *exscerpserit* 16 *praedam* 17 *leoni esurienti* 18 *leone esuriente*. *Nautae* 19 *exponunt* 20 *pericula* 21 *syrtium*, 22 *quas*

quas sunt prætervecti, 23 & nominant naves, quæ fiderunt, 24 & merfæ 25 sunt, alius mirabundus 26 commemorat 27 gravitatem 28 tempestatum, 29 *tempestatum*, quas nemo 30 prævidit, 31 prospexit, quæ à nemine prævise, & prospectæ sunt, de stridore 32 rudentium, 33 *rudentum*, de sævo 34 turbine 35 quo malus 36 fractus 37 est, de fluctibus, 38 qui feriebant 39 puppin, 40 *puppin*, & oppresserunt 41 totam navem, *navim*. Tum narrat de flaminibus, 42 quod flamina fuerint mox secunda, 43 mox contraria, 44 de sævo 45 Borea 46 f. Aquilone, de sicco, 47 Euro, 48 de humido 49 Austro, 50 f. Noto, de pluvio 51 Zephyro. 52 Ornithiæ 53 & Etesia 54 non sunt intacti 55 illis. Remiges 56 narrat de sua triremi 57 qua distributi 58 sint per transtra 59, cursitarint 60 per foros 61 expandierint 62 vela, 63 *vela expansa, expansa sint*, & velis passis 64 *passis* vecli 65 sint, mox remis 66 propulerint 67 triremem, obsecuti 68 sint ventis, 69 mox legerint 70 raserint littus, *littus lectum, rasum sit*, mox appulerint 71 ad continentem, 72 trirennis sit appulsa, donec 73 tempestas 74 defævit, 75 quomodo Gubernator 76 rexerit 77 clavum, 78 ne alliserit 79 navem ad scopulos, 80 *navis allisa sit*, nec inciderit 81 in charybdim, 82 *din* ac scyllam, 83 aut rapidum 84 vorticem, 85 sed collocavit 86 navem salvam 87 in portibus, 88 *portibus*.

§. 18. Miles 1 facit mentionem 2 vulnerum 3 *de vulneribus*, quæ accepit 4 manu dextera 5 *dextra* dextima, *sinistra* 6 finitima, fronte, *sinicipite* 7 occipite 8 *occipite*, *siniciput*, occiput, & adverso 9 corpore, *adversum corpus*, aut averfo 10 cum dimicavit. *dimicuit*, 11 in primori 12 *primore* acie, 13 cum conscendit 14 moenia 15 scalis, 16 postquam 17 tubæ 18 clancit. 19 ostentat 20 obductas 21 cicatrices, 22 quot stipendia meruerit, 23 *meritus sit*, quoties

24 periclitatus 25 sit vita 26 *de vita*, *Sveton.* quantum 27 ma-
lorum 28 pertulerit 29 perpeffus fit, sub dio 30 perno-
ctaverit, 31 in duro 32 cespite 33, cubnerit, 34 sine ullo
gaufape 35 ulla gaufapi, gaufapa & stramine 36 frixerit
37 & alferit 38, ut tremuerit 39 toto corpore & omnibus
artibus 40 *corpus*, & *artus*, & rapo, 41 rapa ac varia ra-
dice 42 vicitarit, multos, dies, *multis diebus*. & restinxe-
rit 44 sitim 45 aqua turbida. 46 gloriatur 27 etiam vir-
tute 28 sua. *in it. de virtute sua*, ut torferit 49 bipen-
nem 50 bipennim in hostes, *bipennis torta fit*, quot dis-
fecuerit 51 *hostes dissecti sint*, acinace 52 suo. a sum-
mo vertice 33 aut confoderit 54 cuspide 55 sua s. mucro-
ne suo, aut pugione 56 suo *confossi sint*, quo pacto 57
adjecerit 58 tela 59 in hostem tenlis 60 arcubus, 61 aut
exploferit 62 bombardas 63 *bombarda explosive sint*, &
confixerit 64 globis, 65 hostes confixi sint, prostrave-
rit 66 humi, *strati sint humi, in humum*, spoliaverit
67 exfangues 68 & exanimis 69 *exanimos*, pariter
ac *semianimes* 70 *semianimos*, & prostratos 71 hu-
mi, *in humum*.

§. 19. Dux 1 etiam meminit 2 cladium, 3
cladum, de cladibus, quas edidit 4 per 5 hostem.
Quoties aperto Marte 6 conseruerit manus 7 cum ho-
ste, quod caverit 8 suo capiti ferrea caside, 8 *caffida*,
& pectori 9 auro 10 thorace. 11 Quomodo duxerit
12 copias 13 suas per avia 14 saltuum, 15 *per avios*
saltus, trans 16 ardua 17 montium, 18 *trans arduos*
montes, circummiserit 19 equites 20 circum 21
montem luna pernocte, 22 exhortatus 23 sit militem
pauca 24 pro tempore, 25 opprefferit 26 hostem
incautum, 27 sustulerit 28 clamorem, 29 equos 30 con-
citarit 31 equos 32 in hostem calcari 33 suo, expa-
vesecerit 34 equitatum, ut vix 35 potuerint exuere
36 equis capistros 37 *capistra*, & induere 38 frenos
39 *frena* & capelliverint 40 fugam 41 nudis 42
equis;

equis, deseruerint 43 peditum, 44 ut conciderit 45 plus
 46 tertia parte peditum 47 *hostes sint concisi*, ut tem-
 perarit 48 superatis 49 hostibus, *temperatum sit*, qui se de-
 diderunt, 50 ut caso duci 51 detraxerit 52 opima spo-
 lia 53, diripuerit 54 ditia 55 castra 56 *castra direpta*
sint, circumtulit 57 arma victorica, 58 *arma circumlata*
sint, compleverit 59 omnia pavore, 60 *omnia sint com-*
pleta pavore. liberaverit 61 patriam 62 interitu 63, *ab in-*
teritu, & demserit 64 civibus 65 omnem metum 66 ob-
 fidionis, 67 *metus demtus sit*. Mox narrat quod obs-
 derit 68 munitas 69 urbes, 70 *urbes obsesse sint* a se,
 aggererit 71 aggeres 72, *aggeres sint*, quassarit 73, moenia
 74 ariete, 75 *moenia sint quassata*. poposcerit 76 obsi-
 des, 77 potitus 78 sit urbe, *urbem, urbis*, sub 79 ditio-
 nem 80 suam redegerit 81 urbem, *urbs redacta sit sub*
ditionem, & everterit 82 eam. *ea sit eversa*, aut impo-
 suerit 83 praesidium 84 urbi, *praesidium sit impostum*.

§. 20. Mox narrat, quod expugnatio 1 urbem steterit
 2 multo sanguine, 3 *expugnationem stetisse*, item *expu-*
gnare urbem stetisse multo sanguine, quot amiserit 4 &
 desideraverit de primanis 5, secundanis, 6 item *de militi-*
buss primae secunda legionis, quot amissi & desiderari
sint, quod suppleverit 7 *supplerit* legiones 8 accensis 9,
legiones suppletae sint, quod iudex bellicus 10 voce praer-
 ierit 11 sacramentum 12 tyronibus 13 *tyrones*, in-
 eunte vere 14 exercuerit 15 copias, 16 & prastruxerit 27
 marti 18 & exeunte vere 19, recensuerit 20 quod loco
 idoneo 21 fixerit, posuerit castra, 23 *castra fixa, posita*
sint, incurfaverit 24 hosticum agrum, 25 *ager incurfatus*
sit, statione hostili 27 tenus 26 imo castris. *castrorum*
 tenus, usque castra item usque ad castra; omnia diripuerit
 27 pone 28 castra, ceperit 29 captivos 30, captivi capti
 sint, imperaverit, 31 iusserit tributum, 32 ac pabulum 33
 civi 34 rustico 35, pabulum imperatum sit civi, propius 36
 hosti

hosti, *hostem* moverit 37. interclusit 38. comteatum 39. hosti, *comteatus sit interclusus hosti*. Item interclusit hostem comteatu, *hostis interclusus sit comteatu*. Prope 40. annum 41. sedatum confederit, 42. arcuerit 43. hostem transitu, 44. prohibuerit transitum hosti, hostem transitu. audito, hostem aduersus 46. se tendere, 47. item *audiens, audiente se*, quod duplicaverit 48. stationes 49. duplicarit, Cum nuntiaretur 50. hostis adventare, 51. hostem adventare, trajectum 52. copias, *ad trajiciendum, trajiciendas copias, trajiciendi causa*. Tandem 53. quod devicerit 53. hostes, *hostes devicti sint*, pactus sit 54. inducias 55. mensis 56. unius, plurium, 57. quibus legibus 58. pacem dederit 59. *pax data sit hosti*.

S. 21. Discipuli 1. in scholis 2. garrunt 3. quoque de rebus scholasticis, 4. quæ in classe 4. sua gesta 5. sint, quo ordine 6. sint collocati 7. in proximo 8. certamine, 9. sæpe 10. coram 11. Ludimagistro, 12. cum circumspexit, 13. & avertit 14. oculos 15. alio, 16. nunc de papyro 17. ubi 18. & quanti 19. *quanto* optima 20. papyrus venalis 21. sit, quod prisci 22. eam ex biblio 24. ægyptiaca 23. co, contexuerint 25. *contexta sit*. Quanti scalprium 26. steterit 27. s. consliterit, *quanto*. Quis condiscipulorum 28. *ex condiscipulis* sit peritissimus 29. aptandi 30. & acutiendi 31. calamos, 32. *aptandorum calamorum*. Nunc de suo hospite, 33. & sua hospite. 34. Nunc de fodali 35. *fodole* quod digressus 36. sit & divisus 37. sit, ac reliquerit 38. magnum desiderium 39. sui. Nunc Ludimagistrum delevisse 40. & expunxisse 41. degenerem 42. albo 43. studioforum, quia respuit, 44. & deslavit 45. omnes admonitiones 46. emanferit 47. sæpe, & abfuerit ex classibus, strepuerit 48. inter 49. docendum, 50. quotidie 51. facefferit 52. molestias 53. clam Præceptore 54. *Præceptorem*, opposuerit 55. pignori 56. libros aut venundederit 57. iuliferit & insul-

tave

taverit 58 pratercuntes, 59 *pratercunibus in pratercunte*, lacessiverit 60 sodales conviciis 61 inceserit lapidibus 62 impegerit, infixerit 64 alapas 65 semper ferociverit 66 instar 67 equi indomiti, & intractati, 68. Narrant quod iratus fuerit, 69 succensuerit aliis, qui non auscultaverunt 70 Magistrum, [*tro*,] non attenderunt 71 explicationi, [*nem*] 72 riserunt 73 inter 74 precandum 75 *preces*. Confabulati sunt 76 cum confessoribus, 77 quomodo corripuerit 78 eos, *correpti sint ab eo*, & vapularint presentibus 79 omnibus *presente omnibus, in presentia omnium*, & accularit 80 negligentiam 81 eorum quod graviter invecus sit 82 in alios, qui eum onerant mendaciis, 83 *a quibus oneratus est mendaciis*, quod animadverterit 84 scipione 85 suo in lascivos, 86 *quod animadversum sit scipione in lascivos*, & eoercuerit, 87 compescuerit lasciviam 88 verberare. 89 *lascivia sit coercita*, quomodo minatus 90 sit omnibus, quod coerciturus 91 sit eos 92 verberibus 93 relegatione, *se coerciturum esse eos, fore ut coerceat, eos a se coercitum iri, coercendos esse*, si perrexerint 94 abuti, s. deuti 95 bonitatem 96 suam, *bonitate*.

§. 22. Contra 1 quibus laudibus 2 extulerit 3 alios, *laudibus elati sint*, qui sunt bonæ 4 indolis 5, *generosa indole, boni indole* qui abhorruerunt 6 ab omni petulantia 7 *petulantiam*, qui experrecti [*expergiti*] 8 sunt summo mane, 9, surrexerunt, 10 ante 11 lucem, 12 elicerunt 13 ignem 14 *ignis elicitus est*, ex acuto, acuta 15 filice, 16 incenderunt 17 candelam, 18 repetitive 19 per semihoram, 20 sesquihoram, 21 quæ prædicaverunt 22 vespere, 23 vespera, vesperi, Edidicerunt 24 ad verbum Præcepta 25 Grammaticæ, *ces*, 26 Logicæ, *ces*, 27 Rhetoricæ, *ces*, 28 pertractarunt 29 Locos Rhetoricos 30 *loca* qui agunt 31 de inventione 32 & Schemata 33 Rhetorica, Schemas Rhetoricas, quæ interferviunt 34 exornando 35 orationem 36 exornandæ

ora-

orationi, imitati sunt 37 Periodos 39 Ciceronianas 38 ad 40 præscriptam 41 methodum 42 excerpterunt 43 ornatas 44 phrasas 45 phrasas excerptæ sunt & digesserunt 46 cas ordine suo, 47 *digestæ sunt*. 48 impleverunt pugillares 49 suos, pugillaria observationibus 50 quæ verba obsoleverint 51 obsoleta sunt, quomodo Dialectibus 52 Attica 53 diversa sit 54 a Dialecto Jonica, 55 Eolica, 56 Dorica, 57 quæ sint propriæ 58 quæ impropriæ 59 diphthongi 60 quæ sit virtus 61 epus, 62 quod epus Virgilii sit elegantissimum 63 *præclarissimum* omnium inter omnia ex omnibus, post 64 Homerum, qui ultro 65 verterunt germanice 66 & transtulerunt 67 in Linguam Germanicam 68 partes elegantiores *Æneidis*, *Æneidos* 69 Fabulas 70 Metamorphosis, *ios*, *eos*, 71 comprehenderunt 72 *comprehendere*: Qui non minus 73 assidue 74, versarunt 75 Biblia 76 illum sacrum 77 Codicem, 78 *assidue versati sunt in Bibliis, illo sacro Codice*, & ex Libro Genesis, *ios*, *eos*, 79 ceterisque 80 annotarunt, 81 quæ de Adam 82 Abraham, Mose, Saul, David. aliisque explicita *explicata* 83 sunt, de *Ada*, *Adamo*, *Abraba*, *Abrahamo*, *Saulo*, *Davide*, qui nusquam 84 abierunt 85 Præceptoribus insciis & imprudentibus, 86 *imprudente absuerunt* 87, nec ingratis 88 Præceptorum s. invitis Præceptoribus, quibus, *queis* dies nullus, *nulla* sine linea, abiit, *abiit* 89 imo ne una quidem hora 90 diei, *dies*, *die*. Quod tales proposuerit 91 aliis exemplo 92 imitandos, 93 quod hortatus 94 sit alios ad æmulandum 95 illos.

§. 23. Non tantum vero ex propensione 1 animi, 2 multi incubuerunt 3 in, ad literas, *literis*, sed etiam alius secutus est 4 aliud 5 genus 6 studiorum, atque sermones eorum sapuerunt 7 disciplinas, 8 quibus, *quas* studuerunt, 9, alios juvat 10 studium antiquitatis, 11 qui eruerunt 12 res, quæ fere fuerunt obrutæ 13 vetustate, 14 oblitteratæ, illi ostenderunt 15, *triste*

triste 16 esse & non latum, 17 quia fuit signum 18 ca-
 forum 19 in acie 20: Romam conditam 21 esse a Ro-
 mulo. *Romulum condidisse Romam*, & nomen inditum
 esse ab eo, & fuisse augurio 22 superiorem 23 Fratre
 Remo, cum vidit duodecim 24 vultures 25 in Collatino,
 26 colle, 27 hic tantum sex, quia incertum 27 erat, uter
 28 eorum, *ex illis* esset major natu, 29 & uter minor
 natu, 30 quod Frater Remus ab eo casus sit 31 per
 Celere[m] praefectum 32 Fratrem Remum casum, ene-
 ctum, enecatam, quod Romulus ceciderit, enecuerit,
enecaverit Remum, propter violationem 33 moenium,
 34 dum per 35 contemptum 36 transilivit, *transiluit* 37
 moenia, quae circumdedit urbi, 38 *quibus circumdedit*
urbem: quod Consul 39 federit 40 sella curuli 41 *Con-*
sulem sedisse, quod duodecim 42 lictores 43 pratu-
 lerint 44 ipsi totidem 45 fasces 46 virgarum 47 cum
 securi 48, *fasces praelati sint*. Agunt 49 de Duum-
 viris 50 Triumviris 51 Decemviris 52 de potestate
 53 & munere 54 Duumvirorum *Duumvirum*, Trium-
 virorum, Decemvirorum; hi creati 55 legibus 56 pe-
 tendis 57 Athenis 58 ex Graecia; de tribubus 59 in
 quas Roma descripta fuit 60 a Romulo, *Romulus de-*
scripsit Romam. De Tribunis Plebis 62 *plebei*, quod
 minuerint 63 auctoritatem 64 Senatus 65 *Senati* 151,
auctoritas imminuta sit: De Senatusconsultis 66 *Se-*
naticonsultis & plebiscitis 67 *scitis plebis*, quod Se-
 natus, injussu plebis *plebei* 68 non temere sciverit leges,
 aut Senatus consulta, *leges & Senatus consulta non te-*
mere scita 839 scita sint: de aedili, & le 69 quod cura 70
 publicarum 71 aedium 72 porticum 73 publicarum
 ipsi delata 74 sit. De feciale 75, quo ritu 76 per-
 cussit, *ieerit, feriret foedera*, 77 *foedera percussa, icta*
sint. De legione 78 quod complexa sit 79 quatuor
 80 *quattuor* millia 81 peditum, 82 *quater mille pe-*
ditos, interdum 83 quinque 84 millia peditum, *quin-*
quies 85 *mille pedites*, imo sex 86 millia peditum,
 B *sexies*

Sexies 86 mille pedites, præter trecentos 87 equites, tercentum 87 equites; contra in phalange 88 Macedonica 89 erant octo 91 millia virorum, virum 803 octies 91 mille viri.

S. 24. Aiunt de chlamide 1, qua Imperator 2 *Induperator* 302 se amicit, *amixit*, 3 *qua amictus fuit*, de balteo, 4 quem *quod* gestarunt 5 olim, pro 6 quo hodie 7 cingulus, *lum* 8 receptus, *tum*, 9 quo accinxerunt 10 ensem 11 suum lateri 12 sinistro 13 *latus sinistrum accingitur ensi* 827 quo pacto 14 quondam instruxerunt 15 aciem 16 *acies sit instructa*, commiserunt 27 pugnam 28 *pugna sit commissa*, clauserunt 19 urbes operibus 20, *urbes clausæ sint*, admoverunt 21 turrim 22 ligneam 23 *turrem mœnibus*, 24 longa 25 trabe 26 præfixa 27 capite 29 ferreo 28 arietis, 30 labefecerunt 31 *muros 32 muri labefacti sint*: & patefecerunt 33 urbes ruina 34 *urbes patefactæ sint*; de ludis 35 & agonibus 36 quos instituerunt. 37 qui instituti sint, de pari 38 gladiatorum 39, quo ritu composuerunt 40 eos & commiserunt 41, *compositi, composti 804 & commissi sint*, de rude 42 quam donabant 43 pugili 44 *quæ donabatur pugili*, qua pugilem donabant, *qua donabatur pugil*, in 45 lignum 46 missionis, 47 qui sæpius 48 superior 49 fuisset pare 50 suo. De batuatoribus 51 qui rudibus batuerunt 52 in batualibus: 53 de veste 54, qua impuberes 55 *impubes* induti 56 fuerunt, *quæ induta fuit impuberibus*: de toga virili 57 qua puberes 58 vestiti 59 fuerunt, de diademate 59 regio 60, & *diadema regia* & phrygio 62 tiara 63 *phrygia*; explicuerunt 64 etiam nobis fastos 65 *fastus Romanorum*, qui dies fasti 66 aut ne fasti 67 sint, mense 68 Martio, 69 Aprili, 70 Majo, Quintili, 71 Sextili 72 Septembri, Octobri, & ita porro 73 quid quarto, tertio, secundo Calendas 832(*scil. ante*,) quid ipsis Calendis 74 Decembris, & *bribus*, Januariis, facere fuerint,

verint, fuerint, 75 quid postridie 76 Calendarum *Calendas* faciendum 77 esset, quod nunc decimus tertius, 78 *tertius & decimus*, nunc decimus quintus, 79 *quintus & decimus* appellatus sit 80 *Idus*. 81 *Idus appellatae sint*, uti etiam Nonae 82 sunt diversae 83 ab Idibus, quod in aliis quintus, 84 in aliis septimus 85 dictus 86 sit Nonae, Nonae dictae sint, observantur 87 quid pridie 88 Nonarum, *Nonas & Iduum, Idas, & postridie* 89 Nonarum, *Nonas & Idus Iduum* gerendum, 90 *gerundum esset* 272

S. 25 1 Exquisiverunt quibus ritibus natalis 2 esset celebrandus, 3 quo ritu 4 sepeliverint 5 defunctos 6 *mortui sepulti sint*, aut potius 7 combusserint 8 *combusti sint*, postquam, ubi 8 12 extulerint 9 cadavera, 10 *cadavera elata sunt*, reliquos 11 cineres 12 cum reliquiis 13 802 cinerum 14 condiderunt 15 *cineres conditi sunt*. in urna: 16 de 17 ligabris veste, qua luxerunt 18 defunctos, de praeficiis 19 quae mortuos desieverunt 20 & planxerunt 21, *a quibus mortui desleti & planeti sunt*: de satiricibus 22 qui sunt soliti canere 23 *naeniam*: 24 de moneta 25 quod ollim 26 pecuniam pependerit 27 *pecunia pensa sit* per libripendem 28 quod denarii 29 valuerint 30 decem 31 assibus 32 *asses*, & fere 33 tanti 34 *tantum*, quanti *quantum* drachma, 35 nempe 36 tribus 37 grossis 38 tres grossos, quod sestertius 39 valuerit duobus assibus & semisse 40 *duos asses & semissem*. Sestertium est mille 41 sestertiorum nummorum, 42 *sestertium* & valet fere viginti quinque ducatis 43 Hungaricis 44; decies 45 sestertium viginti quinque 46 millibus ducatorum, *quingies & vicies mille ducatis*. De poenis 47 quas luerunt 48, qui convicti 49 essent furti 50 *de furto*, peculatus 51 *& de peculatu*, & repetundarum, *de repetundis*, & damnati 52 dupli 53 quadrupli 54. De forma crucum, 55 *cruciam*, quibus affixerunt 56 servos rebelles, 57 *servi rebelles affixi sunt*. Egerunt 58 etiam de auguribus 59, *qua modo illi ex*

volatu 60 avium, *alium*, 61 & cantu 62 oscinum. 63
 prædixerint 64 futura, quod censuerint 65 cornicem 66 in-
 auspicatam, 67 bubonem 68 dirum 69 & *diram*, 836 ex-
 plicarunt 70 quid facta 71 vulpes 72 & prægnans 73 canis
 portenderint 74, si occurrissent 75, *obvia fuissent*. Si repen-
 te 76 tonitru 77 auditum esset, *tonitrus auditus* & præ-
 ter 78 opinionem 79 tonuisset 80 & ignis 81 emicuisset
 82 ex nubibus 83 aut stella 84 micuisset 85 clarius 86 so-
 lito 87.

§. 26. Mythologia 1 delectavit 2 alios, *alii sunt
 delectati Mythologia*, & inquisiverunt 3 fabulas 4 Poë-
 tarum, sine quibus Poëtæ difficillimi sunt intellectu 6 in-
 telligere Poëtæ est *difficillimum*, quid finxerint 7 *quid
 fit fictum* de chaos, 8 quæ origo 9 chaos, quam for-
 mam Jupiter dederit chæi, *quæ forma data sit chæi a
 Jove*. Quod chaos informe 10 fuerit; si mentio fit 11
 Palis 12 Panos 13 Erinnyes 14 *Erinnyes*, de Pale, Panes,
 Erinny, sciunt quod præfecerint 15 Palem, pascuo 16
 uti & partibus 17 *partibus*, & celebrarint 18 ei festum pa-
 liliium: 19 Pana esse Deum pastorum, 20 Erinnyem 21
 turbare 22 mentem 23. Si mentio fit Alectus, Megæra,
 Tisiphones, sciunt esse Deas ultrices 24 *Deos ultores* 24
 scelerum. Si mentio fit Atropus, Clothus, Lachesis, *de
 Atropo, Clotho, Lachesi* sciunt esse parcas, 25 & sic dici
 quod passerint, *pepercerint*, 26 nemini, *nemini parcitum,
 parsum sit ab illis*, neque etiam parcituræ sunt ulli, *nec ulli
 parceretur, parcibitur*. 27 Quod Charon sit portitor 27
Charontem, Charonta esse portitorem manium 28 qui
 sunt exuti 29 corpore, eosque trajecisse 30 Acheron-
 tem 31 *Acheronta* lintre 32 suo, *sua*. Minoem esse
 præsidem 33 judicum infernalium, 34, & recepisse 35
 pios in campos Elysijs, 36 sed detrusisse 37 im-
 pios in tartarum 38 tristem 39, *triste, tartara tristia,
 averna*: tricripitem 40 Cerberum esse custodem 41 infe-
 rorum 42 illumque excubuisse & in atrio β & alla-
 trasse

trasse exeuntes, 44 *excuntibus*, ut inferi resonuerint & percrepauerint 45 latratu. 46 De callida Sphynge 47 finxerunt, *fiſtum eſt*. quod fregerit 48 ſibi cervicem 49 ſuam, quia Œdipus ſolvit 50 Aenigma ejus, *quod enigma ejus ſolutum eſt ab Oedipo, Oedipode*. Præter 51 Sphyn- gem Mythologi debent ſcire non tantum nomina Aellus, Celanus, Ocypetes, ſed quod de Aello, Celano, Ocypete finxerint eſſe Harpyas vultu virgineo 52; præter 53 Geryonem tricorporeum 54 finxerunt etiam alia monſtrabi- corpora 56 nec tantum noverunt, *norunt* 57 nomina no- vem Muſarum, ſed etiam ſunſionem 58 Thalia, Clius, Melpómènes, Euterpes, Terpſichores, Eratus, Polymniæ, Urania, Calliopes; eis *iis* curam 59 eſſe demandatam, 60 poëſis, 61 *poëſtos, poëſeos* & aliarum artium: bijugem 62 Parnallum & altum 63 Heliconem, *Helicon*, qui eſt æmulus 64 illius, eſſe ſacros 65 Muſis, & ſedem 66 eſſe Muſarum; Apollinem eſſe præſidem, templum 67 eſſe dicatum 68 illi Delphis, celeberrima 69 urbe Græciæ, undique 70 legatos 71 eſſe miſſos Delphos celeberrimam urbem, *ad Delphos, ad urbem Delphorum* conſul- tum, *conſulendi cauſa Apollinem, conſulturos, ad con- ſulendum, conſulere, ut conſulerent*, & vatium 72 unam edidiſſe 73 oracula 74, quæ ſedit 75 ſuper 76 tripodem 77 aureum, *tripode*.

§. 27. Finxerunt Bacchum, cui etiam nomen I Liber Pater, *Liberi Patris, Libero Patri*, eſſe Deum vini; ideo ſaltarunt 2 ſuper 3 inflatos 4 hircinos utres, 5 feſto Bacchanalium 6 *Bacchanaliorum*. Vulcanum, cui etiam nomen Mulciber, *Mulciberi, Mulcibri, Mulciberis, Mulcibris*. in Lemno, *in Inſula Lemno, Inſula Lemni* cudiffe 8, cum Cyclopibus 9 Jovi fulmina, 10 quibus icit, *feriebat* 11 Gigantes, 12 *Gigantas*, Titanes *Titanas*. Officium 13 Larium 14 & Penatium 14 eſſe, varias res curare 15 domi. Amphionem moviſſe 16 ſaxa chely 17 ſua, aut potius ſono

18 chelyos suæ, Orpheum, *Orphea*, *Orpheon*, ita suaviter *suave* 19 cecinisse Iyra, ut cantu Orphei, carulis amnium sit inhibitus. 19 Sirenes *Sirenas* Parthenopen, Li-geam, Leucosiam suavitate 20 vocum 21 ita cepisse 22 prætervectos 23 *præter vehentes* 22, ut pellexerint, illexerint, pellecti 24 sint in naufragium, 25, suaviter canendo. Quis intelliget Iliadem, *Iliada* Homeri, Æneidem, *Æneida* Virgillii, Metamorphosin 26 Ovidii, si nescit 26, has & alias fabulas: Exempla causa, *gratia* 27 fabulam Echus de *Echo* § quod contabuerit 28 amore 29 Narcissi. Himenem esse Deum nuptiarum 30: de nativitate 31 Orionis: de tribus, *ternis* 32 filiabus Phœrcynis, quæ tisa sunt 33 uno oculo per viçes 34: de Actæone, qui mutatus 35 est in cervum, *in cervo* 36 & instructus 37 cornibus 38 cum conspexisset 39 Dianam, cum Nymphis 40 lavantem 41 *lavantes* 40, *cum se lavissent*: de Paride, *Pari*, qui adulteravit 42 Helenam: de Castore & Polluce, alterum 43 alterutrum 44 *alterius utrius* apparuisse 45 alternis 46: de Neptuno, quod temperat 47 *temperet* oceanum, *pelagus*, 48 tridente, *ti* 48 qui, *quod est* insigne 49 ejus: de Eride, Dea discordiæ 50: de jubare 51 Deorum, quo fulserunt 52: de Flamminibus, 53 qui fuerunt consecrati 53 Diis, Deis, Dis. De Pæane, 54 qui solitus 55 est cani in laudes 56 Deorum, *Deum*. De Styge 57, per quam, de *Acheronte*, *per quem* de *Pblegeronte*, Orco, *per* 58 *quem* jurandum 59 erat Diis, & si pejerassent, 60 *pejeravissent*, prohibiti sunt 61 nectare 63 & ambrosia, 62 *nectar* & *ambrosia* iis prohibita sunt, *prohibita* est 841: De Jano bifronte, 64 quod tribuerint 65 binas 66 frontes, *binas frontes* tributas esse ob 67 prudentiam, prudentiæ causa, *ergo*, & clavem 68 *clavim*, cum baculo, 69 *clavem* & *baculum* esse tributa 461. Quæ omnia & alia plura 70 *pluria*, uti jucunda 71 sunt lectu, 72 uti scire hæc & alia est jucundum, ita necessaria 73 sunt ad intelligendum 74 *poetas*, intelligendos.

in se §. 28. Alii hoc instinctu 1 operam suam con-
 tulerunt 2 in historiam antiquam, *operam fixerunt*
 & collocarunt 2 in 30. 830 historia, nam qui vult
 audire 3 eruditus, 4 illum oportet 5 scire historiam Her-
 metis Trismegisti, Zoroastris, Trois. Laomedontis, Dar-
 dani. qui pater est Dardanidarum, *Dardanidum*, An-
 chisæ, a quo Anchisiadæ orti, 6 Aeneæ, a quo Aencidæ,
 Hectoris, Ajacis, Agamémnonis, Conónis, Amázonum,
 Lacónum, Manlii Torquati, qui detraxit aureum 7 *aure-*
am 8 torquem 9 Gallo, *torques detractus, detracta est,*
 Scipionis, a quo Scipiadæ orti. Tacebo de recentiore re-
 centiori 10 historia, ut taceam, quæ sunt gesta 11 impe-
 rante 12, Carolo Magno, & sequentibus 13 Imperatoribus,
sub 12 Carolo M. quæ nemo potest ignorare 14, sine
 turpitudine. 15. Historia Litteraria hoc seculo 16 *in hoc*
seculo & superiori 17 valide, valde 1803 invaluit 18 &
 exculta 19 est. Illa docet nos, *nos docemur illa, ab illa,*
 non tantum virtutem Poëmatum 20 *poëmatorum*, *Poë-*
maton, Epigrammatum, 21 *Epigrammatorum*; & ton-
 sed etiam qui excelluerint 22 *præcelluerint aliis, ante,*
celluerint aliis, alios Poëmatibus, *Poëmatis*, Epigram-
 matibus, *Epigrammatis*: his, *in his* nemo 23 est super-
 rior 24 Martiale. Horatius non est inferior 25 Juvenale
 & Persio, satyra; 26 Virgilius meruit, *meritus est* laudem
 27 epus; 28 Ovidius metamorphoseum & or. 29 Illa ob-
 servat 30 Philetham, *than* fuisse gracillimum; 31 Hyppe-
 naëtem, *ta* fuisse maledicentissimum, 32 quia carmine
 suo 33 rededit ad restim 34 *em* socerum suum: Zoi-
 lum esse nominatum, 35 Homeromally'gem, *ga* 36 a
 priscis, 37, quia ejus Poëmata 38 carpsit 39 qui
 tamen solus meruit dici Poëta, Poëtam 843 & Alpha
 40 Poëtarum jure dictus est, nam optimus est non
 tantum sui seculi, sed omnis ævi 41 Córacem, *ea* fu-
 isse veterimum 42 & primam Rhetorem, *ra*, Demo-
 sthenem *Demosthenea* fuisse eloquentissimum, 43 ex de-
 B 4

cade 45 celeberrima 44 veterum Oratorum ; 46 Epicteti
lampadem, *da* ficilem 47 venundatam esse, venivisse 48
tribus millibus 49 drachmarum 50 *ter mille drachmis* :
tanti factus est 53 propter 51 enchiridion, 52 *enchiridii*
causa, ergo, causa enchiridii : Dogma 54 Epicuri non
debet esse ignarum 55 litterato 56 *litteratus non sit igna-*
rus dogmatis, de atomis, 57 quæ, qui, illo arbitro 58
illius arbitrio sunt principium 59 mundi, 60 in numera-
to habeat 61 necesse 62 est sententias 63 septem Sapien-
tum 64 *tium* Biantis, Thaletis, Chilonis, Solonis, Pitta-
ci, Periandri, Cleobuli. Superfedebo 65 labore, *labori*,
plura afferendi, 66, nam illa historia est infinita, 67 prop-
ter infatigabile 68 cacoethes 69 scribendi 70

§. 29. Alii prætulerunt, 1 præposuerunt, ante-
habuerunt, *habuerunt ante* 828. historiam naturalem, 2
ab iis historia naturalis prælata, præposita, antehabita
est, & inquisiverunt 3 ingenium, 4 *ingenium inquisitum*,
bipedum 5 quadrupedum 6 animalium, monocerotis, 7
rhinocerotis, 8 quorum ille habet unum cornu 9 *cornum*
in fronte 10 sua, hic autem in naso, quo discerpit 11 ven-
trem 12 Elephantis, 13 quia ille est mollior, 14 reli-
qua 15 cæte; 16 Indagaverunt, 17 *arunt* naturam 18 hy-
stricum 20 hirsutarum 19 *torum*, sævarum 21 tigrum 22
tigrum, maculosarum 23 *orum*) lyncem 24 leopardor-
um 25, chamæleontis, 26 qui dicitur vento ali 27. In-
elagarunt naturam concolorum 28 & versicolorum 29 avi-
um, 30 *alium*, quæ innotuerunt 31 nobis, naturam Aë-
donis, 32 quæ suavissima 33 est, *suavis* 815 omnium
cantatricium, 34 *inter*, ex: Alcyonis 35 s. *halcyo-*
nis, quæ ipsa bruma & *in bruma*. 36 excludit 37 pul-
los, 38: candidæ 39 lagopodis. 40 quæ amat 41 ni-
vosas 42 alpes 43 ingenium 44 palumbium, 45 ma-
rium 46 & feminarum, 47 gruum 48 & hirundinis,
49 quæ prænuncia 50 amœni 51 veris 52 cénchridum,
53 quæ sunt alites carnivoræ 54; aquilarum, 55 quæ
dege-

degeneres 56 pullorum 57 *pultos* abjiciunt; 58 gryphum,
59 *grypum*, qui similes sunt corpore, *corpus*, leonibus,
60 *leonum*, alis 61 & facie, *alas* & *faciem* aquilis,
arum; Arabici 62 *cæphœnciis* 63 qui *que* dicitur revixisse 64
ex cineribus 65 suis, postquam 69 vixit sexcentos 67
annos, *annis*. imo etiam vespertilionum, 68, qui alati
69 sunt, it. *que alata sunt* 815 & quadrupedes 70:
Observarunt 71 etiam discrimen 72 anguim; 73 ser-
pentium, serpentum, qui, *que viro* 75, suo non tan-
tum perdunt, 74 sed & sibilus 76 *sibulum* eorum, *ea-*
rum terret 77 nos; *cerastarum*, 78 qui octo cornua in
capite habent colubrorum 78 *brarum*; nâtricum, 79
que qui natant, 80 cenchrium, 81 qui recto tramite la-
buntur, 82 cum alii convolvuntur in spiras, 83 cum ser-
pserunt *œ*, *repperunt*, sepium, 84 qui inprimis lethiferi
sunt 85

§, 30, Qui scrutati 1 sunt pelagus, 2 pelagum,
quot 3 miracula 4 reppererunt; 5 *reperta sunt ab iis*,
halæces 6 sunt dignæ 7 notatu, 8 *quas notemus, que*
notentur, ut notentur, notari ob multitudinem, 9 ce-
te 10 notanda sunt, *ceti notandi*, ob magnitudinem 11
nam teste Plinio, 11 *secandum Plinium, testimonio Pli-*
nii 12 cetus 13 captus, 14 qui longus 15 fuit sex-
centos 16 pedes, 17 *sexcentis pedibus, sexcentorum*
pedum, & latus 18 amplius 19 trecentos 20 *pedes,*
pedibus, prodiderunt 21 polypum 22 polypo-
dem exossem 23 esse, & pro 24 ossibus 25 habere
duram 26 cartilaginem 27. adhac 28. colorem
29 congruere 30 illi loco 31, ubi est, *in quo est*: Inter
32 gemmas 33 quanta est diversitas 34 tam 35 colo-
rum, quam 36 dotium 37: Amethystus 38 notanda,
39 quia restitit 40 ebrietati 41, quoties 42 admota 43
fuit umbilico, 44, sic & Chrysolithus, 45 Sapphi-
rus 46 Topasius, 47 pretiosæ 48 sunt, propter colores
& diversas 49 dotes 50, Cristallus 51 pellucida, 52 *cri-*

stallum pellucidum est instar 53 vitri: Beryllus 54 Carbunculus 55 opalus 56, Smaragdus 57 præditi 58 sunt aliis dotibus: 59 unguis, 60 humanus 62 habet magnum instar 62 onychis 93 & Sardonychis 64 *quæ reperta* 65 est, primum in Sardinia: Jaspis 66 æstimata 67 est pluris auro: Nihil vero durius Adamante. 68 *Adamas durissimus omnium*: Pumex 69 porosus 69 *porosa* est notandus, *da*, quod innat 70 aqua: marmore pario 71 nullum est melius, sed magnes 72 *magnes autem* mirificissimus 73, *mirificissimus* est omnium, quia attrahit, 74 ferrum 75 & vertitur 76 polum 78 versus 77 *in, ad polum versus*.

§. 31. Philosophi autem non contenti **I** sunt scire historiam rerum, sed eunt **2** inquisitum **3** *inquirere*, quæ sit vera **4** origo **5** rerum, **6** quæ causa **7** vaporum, **8** nubium, **9** tonitruum, **10** tonitruum, lapideorum **11** imbrium, **12** nam legitur pluvisse **13** lapis, **14** *lapidem, lapide*, qui **15** halo **16** orta **17** sit, qui nox **19** obscura **18** fiat, **20** super **21** horizontem **22** nostrum, *ante nostro*, cum sol occidit, **23** cur cœlum rubeat, **24** cum occasurus est **25**; illi evicerunt **26** dari **27** antipodas, **28** *des*; ostenderunt **29** arctos **30** duas, majorem **31** minorem **32** nunquam **33** occidere: non tantum detexerunt **34** originem **35** eclipsium lunarium & solarium, **36** sed etiam prædixerunt, **37** quando **38** futurae sint, ut etiam quando **39** planetae **40** orituri **41** sint, & occasuri *ra*, sed hæctenus **42** nequiverunt **43** prædicere **44** cometas **45** orituros *ras* esse, *orituros fore*, neque hic substiterunt **46** sed alius inquisiverunt, **47** quæ sit natura animæ **48** nostræ, *animæ*, **806** & præstantia, **49** nam animabus præstamus **50** animantes, **51** *animantibus, animantis* **806**. it: *animantibus*: animantes enim sunt expertes **52** rationis, **53** *animantia sunt expertia rationis*, nos autem sumus participes **54** rationis, imo etiam inquisiverunt naturam reliquorum **55** spirituum, **56** & supremi **57** Numinis. **58**
Quæ

Quæ consideratio 59 digna 60 est unoquoque 61 homine,
uniuscuiusque hominis, decet unumquemque hominem,
homini unicuique, cuius, cuilibet,

§. 32. Debemus etiam multum 1 illis, qui incubue-
 runt 2 in, *ad Geographiam, Geographia, a quibus incu-*
bitum est in Geographiam, & definiverunt, 3 quas ter-
 ras Teutones, 4 Saxonos, 5 Allóbroges. 6 Amázones,
 7 Lacónes, 8 Burgundiões 9 incoluerint, 10 qui fines 11
 fuerint Phrygum 12, Thracum, 13 Arabum 14 Samniti-
 um. 15 Arpinatium, 16 Vejentium, 17 Afrorum, 18 Cre-
 tensium, 19 Achivorum, 20 Achivum, Lesboorum, 21
 quæ gentes 22 fuerint vicinæ 23 & finitimæ illis *illorum,*
 quas urbes alluat 24 fecundus 25 Euphrates, 26 cum ra-
 pido 27 Tigride 28 *fluvius* 833 *Euphrates,* qui regiam
 interflixit & secuit, 29 quod Pontus 30 sit situs 31 super
 32 Pontum Euxinum, *Ponto,* inter 33 Halym 34 *Halym*
 & Colchidem 35 *Colchida* it. *Halym & Colchidem in-*
ter, 828 quod Hellepontus jam antiquitus 36 dispecue-
 rit 37 Europam & Asiam: ubi Nar infusum 38 sit Tiberi,
 39 *Tibri, Tibridi. scil. flumen. & Nar infusus sit (scil.*
fluvius: quod iracundus 40 Adria 41 dictus sit ab Adria
 urbe,) quæ adjacet 42 Adria, *Adriam:* Insuper 43 eruerunt
 44 quæ gentes accoluerint 45 singulos 46 fluvios,
fluvios 47 *qui populi fuerint accola,* cur migra-
 rint & sedes suas. Neque hoc tantum, sed etiam multa
 notabilia 48 observarunt, Exempli causa, quod Allia fue-
 rit funesta 49 *scil. aqua,* Romanis, & funestus *scil.*
annis, quia exercitus eorum a Gallis Senioribus 50
 fufus 51 est à Brenno Duce eorum, *quod Brennus fu-*
dit exercitum, Anienem 52 ductum 53 esse Ro-
 mam per aqueductus 54 ab aquilegibus 55 *quod*
aquileges duxerint; quod Tanais 56 effusus 57 sit in
 paludem Mæotin 58, quæ maxima est paludium, emensi
 59 sunt, quis sit profundissimus 60 omnium lacuum

61 ex omnibus lacubus, inter omnes lacus; quod Delus, *Insula Delus* 833 celeberrima 62 sit Cycladum, 63 quod Latóna ibi pepererit 64 gemellos 65 Apollinem & Dianam. *Apollo & Diana parti sunt*, nam uno partu 66 enixa est 67 ambos 68 *ambo*. Pharus prope 69 Alexandriam est clara 70 celsa 71 *celfo Pharo* 72. Sicilia celebris 73 est Aetna ignivoma 74 *ignivomo, scil. monte*. Olympus creditus 75 est sedes 76 cœlitum, *cœlituum* 802, *cœlicolarum*, cœlicolum, 77 *sedes est credita*, quia est tanta celsitudinis 78 *tanta celsitate*, ut vertice 80 tenus 79 nullæ nubes pertigerint, 81 & supra 82 verticem nulla avium, ex avibus sublimetur 81: Pelion quidem præaltum 84 *præaltus scil. mons*, uti etiam Ossa præcelsa, 85 sed tamen Olympus magis arduus 86 est illis, *quam illi & creditus est esse mons maxime arduus omnium. inter omnes, ex omnibus* 87 it. *creditum est Olympum esse maximum*. Multi vero non satis habent 88 esse gnaros 89 locorum, *gnari* 843 ex libris, sed etiam ipsi peragraverunt 90 urbes, *peragrati sunt*, 840. *urbes peragratae sunt magno impendio* 91.

§. 33. Non sufficit 1 etiam scire nomina 2 urbium, 3 civitatum, *civitarum*, 803 aut 4 quot miliaria 5 quot stadia 6 quot passus 7 quot millia 8 passuum. *Milliaribus, stadiis, passibus, millibus passuum, quoties mille passibus distet* 9 ab aliis urbibus, an cis, *citra* 10 fluvium, aut trans, *ultra* 11 fluvium jaceant 12: Sed dignum est: & scire, scitu, Romæ fuisse sedem & domicilium 13 Imperii Romani 14, & urbem 813 late dominatam fuisse & *late dominam fuisse*; 810: Corinthi 15 Corinthiacum 16 æs 17 ortam esse, Lacedæmone 18 Lycurgum æquas 19 leges 20 sanxisse, *condidisse, jussisse* 21 *leges sanctas, conditas, jussas esse*, Massilia postea 22 floruisse 23 studia liberalium artium, 24 uti ante floruerunt Athenis inventricibus 25 artium

artium liberalium; quo circa 26 multi Romani, *Romanorum*, ex Romanis miserunt 27 filios Massiliam, uti quondam 28 Athenas erudiendi causa, 29 *erudien-*
dos; Massilia tamen eversa est 30 à Julio Casare, quia portas 31 clausit, 32 cum Massilia tetendisset 33 in Galliam 34 *Galliam* 833. Delphi 35 fuerunt clari 36 oraculo 37 Apollinis, qui Delphis oracula reddidit, 38 quapropter multi Delphos profecti 39 sunt, consultum 40 Apollinem, *consulturi, ad consulendum, consulendi causa, ut consulerent, consulere*, Carthagine Dido regnavit 41 atque ibi fuit sedes 42 Didonis, *Didus*, cum fugisset 43 Tyro fratrem Pygmalionem, *na*. Carthaginem, *ad Carthaginem* Aeneas appulit, *appulsus est*, 44 cum Ilium 45 captum, *capta* 46 & eversa, 47 *eversa esset*, (scil. *urbs*.) Carthagine transvectus 48 est in Siciliam 49 *Siciliam*, ex Sicilia *Italiam, in Italiam* 50 Pessinus erat clara templo Cybeles, quæ credita 51 est, esse Mater Deorum, *quam creditum est, esse Matrem Deum*. 52 Rhamnus fuit quidem parva, 53 nam fuit exiguus 54 vicus, 55 sed incluta 56 *incluta* 807 templo Némesis, *ios, eos*: Hippo clarus, *clara* Augustino, qui oriundus 57 fuit, *ortus fuit* Hippone. Sulmo fuit celebris 58 *celebris* Ovidio, qui 59 *819 ex eo, inde* 812 oriundus fuit, & ideo Sulmonensis 59 cluit; 60. Narbo nominatus est Martius 61 *Mavortius* 802, quia Cæsar imposuit Colonos β *Coloni* *impositi sunt à Casare* ex legione Martia; 62 Saguntum 63 celebre oblidio 64 Hannibalis, & Saguntina famis 65 *famis causa, 66 causa famei*. Tiburto cognominatum 67 *nata*, qui erat natu maximus 68 *major* 815 fratrum, qui id, *eam* una 69 condiderunt 70. Anxur clarum, *clara* 71 candido marmore: 72 Præneste, 73 nobile 74 Sacris 75 fortuna, *Dea fortis* 76, Susa 77 fuerunt sedes Regum Persarum, uti Hierosolyma 78 fuerunt Regum scribis 79 Judæ, *Hierosolyma*

lyma fuit. Quod Sacra 80 Biblia 81 prodiderunt & te-
lles sunt 82. & 83 illi jucundi sunt 84 auditu 85 illos
audire jucundum est, qui condiderunt 86 suos sermones
87 talibus scientiis 88

§. 34 Sed & foemininus, *sequior* 1 *sexus* 2 *fami-*
ninum, *sequius sexus*, *secus* habet 3 sua studia 4, nec te-
mere 5 materia 6 *materies* differendi deficit 7 foeminas,
nis. Illae non deficiuntur materia, *materie*, & cum mu-
lieres 8 graeca 9 fuerint in primis 10 *imprimis* disertae 11
& promptae 12 lingua 13 ante *ultra* 14 mares & alias
foeminas, quid rebimur 15 intactum reliquisse, 16,
cum Leschen celebrarunt 17 ad fontem Castotidem 18
Castotidis, ubi 812 *ad quem* solitae 19 sunt convenire
20 & conferre seria & joca 21 *jocos*? Sine, procul 22
dubio 23 garriverunt 24 mox de supellectile 25 varia,
qua opus est. 26 *qua opus est, usus est, quam opus est*, de
supellectilibus vicinarum, 27 quod supellectilia hujus
sunt splendida 28 iusto, illius nimium, *nimis* vilia, 29
mox de Eliaca 30 bysso 31, cuius fila 32 firmiora 33 sunt
funibus 34 spartacis 35, quam funes *spartaci*; mox de
Carbaso 36 Hispanica 37, *co*; Alia rogat 38 vicinam,
quanti, *quanto pretio* mercata 39 sit ulnam 40. Alia
questa 41 linteum 42 esse carum 43 supra 44 modum 45.
Alia laudat 46 forores lodices 47, quas avia 48 sua, *ejus*
819 nevit 49, mappas 50 quibus proavus 51 stravit 52
mensam, *mensa strata*, mantilia 53, quibus terfit 54 ma-
nus 54 suas, *absterfit* 54, *manus terse* 55. Alia anciam
pelvim 59 laudat, cui insculptum 57 *incisum* nomen
atavi 57. Alia meminit 58 tela 59 sua, quando exoria
60 sit eam, & quanto spatio 61 temporis pertexerit 62.
Alia instituit sermonem 63 de 64 acubus 65, qua maxi-
me idonea, *idoneissima* nendo 66 telam 67, *ad nen-*
dum telam, vende tela, ad vendam telam. Alia rogat,
interrogat vicinam, *queris ex vicina* 68 quot glomis
glor.

glomeribus 69 filii duplicati 70 usa sit, quot glomos, glomera usa sit.

§. 35. Alia carpsit 1 municipem 2 suam, quod negligens 3 sit reifamiliaris 4, quod raro 5 domi sit 9 suæ semper alienæ 7; mox extulit 8 aliam civem α , eam esse bonam matrem familias, *familia*, 9 explicuit, *explicavit*, 10 etiam officia matrum familiarum 11 *familia*. Alia protulit 12 aliquid 13 novi 14, *quid novi*; mox 15 unas 16 binas 17 ternas 17 nuptias 18 celebrandas 19 esse, *celebratum iri*, hac vel sequente 20 *ti* hebdomade 21 *hebdomada*, quod 22 vicina nupta sit 23 *nupsit* mercatori diviti 24. Narravit 25 de die sponsaliorum, *sponsalium* 26, de annulo pronubo 27 quem Sponsus 28 donavit α Sponsæ 29, *quo Sponsus donavit sponsam, quo Sponsa donata est, qui sponsæ donatus est*. De inauræ, 30 de monili 31 *colli*, *collo* 317, quanti 32 *quanto*, quanto pretio *entum* 33 sit. De dote 34, quæ dicta 35 est Sponso, Alia contradixit, 36 & contendit 37 Sponsum duplo plus 38 debere 39 quam possideat 40 nec esse possessorem 41 domus 42 ideoque raro domi suæ esse: quod timeat 33 creditores, *sibi à creditoribus*, illum fuisse magnificentiorem 44 & munificentiorem 45 solito & iusto 46, imo multo 833 magnificentissimum & munificentissimum omnium civium 47, civitatis totius, *rote* 48 non continuo 49 ditissimos 50 esse, qui magnificentissimi sunt; saepe ditiores fuisse opinione 51 nostra, & omnium spe 52, qui vili 53 veste 54 *vestem* induti fuerunt. Rem 55 mercatoris 56 fore, *futura esse* 57 meliore, *meliori* loco 58, si vixisset 59 messe tenas propria 60, nunc vero metuendum 61 esse, ne foro cedendum 62 sit. Alia quæstæ est de servo comedone 63 & tamen fegni 64, quod herus 65 adegerit 66 eum mastyge 67 ad laborem 68. Alia quæstæ est de serva 69, eam tarde 70 redivisse, *redivisse* 71 domum, 72, cum domo missa 73 fuisset obsona.

sonatum 74 *obsonatura*, *obsonandi causa*, eam oportam
75 & *oportam* esse amatorem 76 suum, mansisse 77 aut
praestolatam 77 esse alias servas, *aliis servabus*, aut stetitse
802 restitisse 78 ad, *apud* 79 circulatorem 80.

§. 36. Alia quæsta est, servam suam attulisse 1 a lanio,
lanione 2 sex 3 aut octo 4 pondo 5 carnis 6 de macro 7 bo-
ve, 8 aut macra bove, ut vix 9 esui fuerit 10, *vesca*, ut
condienda 11 fuerit aromatibus, 12 *aromatis*, aut sinapi
13 adhibendum 14 *sinapis adhibenda*; Alia narrat suam
coquam 15 præsa 17 lécytho 18 pinguiorem 16 fuisse,
obiter 19 verrisse 20 culinam 31; Alia narrat, quomo-
do servas suas exercuerit 22, *servæ exercitæ sint à se*,
quot colos 23 plenas *plenos* exoneraverint, 24, *quot coli*
exonerati, tæ sint, quot boves 25 mulserint 26 *multæ*
sint, quæ retulerint, *rettulerint* 27 uber 28 distentum 29
lacte, 30, quot caseos, 31 presserit 32 per hebdomades, *das*
singulas, quod carnes 33 saliverit 34 *salierit*, *car-*
nes salæ sint pro 35 familia, 36 cum carnes asper-
serit sale, *carnes aspersæ sint sale*, *asperferit salem car-*
nibus, *sal aspersus sit*, *aspersum sit carnibus*, quod jus-
ferit 37 coquam, *coquæ*, coquere pulstem farinaceam 38
jusserit à coqua coqui, ex polline 39, quem promisit 40
ex cella penuaria, 41 *penaria*, *qui promptus est*; Alia
rogat 42 vicinam 43, num 44 cucumeres 45 legerit condi-
tui 46, quo pacto condiendi sint; Alia quæsta est de penu
47 consumto, *consumta* 48, *de penore*, *penu*, *penu*
consumto, brevi tempore; 49 coquam nimium 50 bu-
tyri, 51 *nimis aromatum* 52 *torum*, indidisse 53, cibus
54 Alia rogavit 55 suam civem, num prospexerit 56
lignum 57 sibi contra 58 sævitiam 59 hyemum, 60
lignum prospectum sit illi. Alia quæsta est tures 61 sub-
repsisse 62 in domum suam, sub 63 vesperam, *ve-*
sperum, *sub vespere*, *vespera*, *vespero*, 64. & latuisse 65
sub 66 lecto 67, aut post 68 tabulas 69, noctu 70
aperuisse 71 rivos, 72 cistulas, cistellas 73 clave adul-
tati.

terina 74 & clepsisse, 75 abstulisse 76 vestes. 76 aliaque obvia 77 vasa & obice 78 remoto, *remota*, 79 se prori-
puisse 80 foras 81 domo, *ex domo*, & evalisse cum vesti-
bus & valis 82. Alia, fures effregisse 83 clathros 83 ferreos,
effractus, aut fores 84 ipsas ligneo 85 veste, 86 sed ma-
nifestos 87 esse & deprehenso furti, 88 quia homines 89
senferunt 90.

§. Alia quæta est, se ante 1 aliquot 2 annos, 3 *aliquot*
ante annis orbatam 4 esse una aut duabus 5 filiabus, *filiis*,
quæ jam nubiles fuerunt. Alia, se 6 amplius 7 annum,
anno moeruisse 8 bimestrem 9 trimestrem 10 filiolum, 11
quem ipsa lactavit, 12 cariores esse liberos, 13 *prolem*,
subolem cariorem 14 esse matribus, quos ipsæ lactarunt,
15 quam qui nutrices 16 fuxissent, idque se ægrius tulisse,
17 quod municeps 18 sua gavisa 19 & latata sit orbitate
20 sua, *orbitatem suam*. Alia amisit 21 filiolum bimulum
22 trimulum 23, Alia perdidit 24 bellum puerulum 25
sexennem 26, septennem 27. Alia quæta est de Xantippe.
quæ habitat 28 in proxima vicinia 29 *vicinia proxima*,
quod iras gesserit 30 cum omnibus, quod ambage, 31 *am-*
bagibus, per ambages elicit 32 ex servabus 33 alienis
quid gestum 34 esset domi alienæ, quid ederint 35 & bibe-
rint 36 quod maledicentissima 36 sit, imo maledicentis-
simâ maledicentior sit, maledictis 37 nunquam 38 absti-
nuerit, 39 *se abstinerit*, nemini pepercerit, 40 ne opti-
matibus 41 quidem, *parsum*, *parcitur sit optimatibus*,
sed detraxerit de fama 42 optimatium & *atum*, æque ac
municipum 43 *civium* 43 *suarum*, *detractum sit de fa-*
ma. Alia quæta est de cive sua futili, 44 cui commi-
serat 45 omnia arcana 46 & eam celaverat 47 nullam
rem, *arcana commissa sunt, quæ celata erat nullam*
rem, quod omnia effutiverit. Alia queritur de iniqui-
tate 48 opificum, 49 artificum 50 mercatorum, quod
omnia indicent 51 pluris 52 æquo, 53 sæpe duplo 54
pluris, cum aliquid locavit faciendum, adhæc 55 sto-
machentur 56 emtorem, si licitetur, *liceatur* 57 *minoris*,
C minus.

minus. Alia dixit, se melius conciliare 58 a Judæo, quam tribuli, 59 nam etsi triplo pluris 60 indicavit merces 61 quam licent, 62 tamen addixisse 63 minoris, *minori pretio* 64 Alia regessit 65, merces a Judæis quidem solere minoris 66 venire, 67 sed plerumque 68 fucosas 69 esse, se malle 70 pluris 71 *majori pretio*, imo dimidio carius 72 emere probam mercem 73. Alia ait, se malle emere in auctione, 74 quam in mercatu, 75 istic vilissime 76 emi, sæpe centum denariis 77 quod esset mille denariorum. Alia quæsta est de habitatione 78, quod habitet domum, *in domo*, quæ esset exposita 79 imbribus, 80 fores 81 pervias 82 esse vento 83. Alia foetidos 84 cimices 85, Alia culices 86 malos infestare, 87 quod sita 88 sit 89 *ad fluvium, flumen*, aut quod sonitu 90 & crepitu 91 forium, *forum* 92 vicinarum 93 exterrita 94 sit somno, *e somno*, 95 cum vix obdormivit 96. Alia narrat, quod somnium somniaverit 97. Alia somnium conjecit 98 *interpretata* 99 *est, somnium ab alia conjectum est interpretatum* 257.

§. 38. Qui autem auscultaverunt 1 sermones, 2 sapius, 3 *sapicule* cognoverunt 4 caractères 5 animi ejus, qui disseruit, 6 nam exempli gratia, qui crebro meminit 7 fortis 8 & usuræ 9, *sortem, usuram, de sorte, usura, fœnore* 10 quot millia 11 mercator a se mutuatus 12 sit, *quoties mille*, quot millia mutuaverit 13 Judæo, quod civis opposuerit sibi pignori 14 domum, pratum, 15 hortum, 16 *domus, pratum, hortus oppositas sit. opposita sint pignori*, quantum 17 nãorum 18 collocaverit 19 in prædio 20, quanti, *quanto* locaverit 21 domum. non est difficile 22 collectu, 23 *colligere non est difficile*, quod avaritia 24 incesserit 25 animum & animo 259 & invaserit. talem virum. Qui vero mentionem facit 26 artocreatum 27 *de artocreatibus*, caponum, *caporum*, 28 *de capis, caponibus*, linguarum pavorum 29 *pavonum*, de jecore, *jeci*.

jecinare, hepate 30 mullorum 31, anserum 32 de con-
 chilibus 33 quo littore 34 capiantur 35 optima, aliisque de-
 liciis, 36 qui narrat sic editur 37 *estur apud* 38 *illum*, sic
 bibitur apud alium, ac narrat quod apud Titum pranderit,
pransus sit 39 lautum prandium. 39 Apud 40 Paridem,
da, rim, rin, Agamemnonem, *na*, Demolthenem, *nea*,
 Chremem. *Chremetem, Chremeta*, cœnaverit *cœnatus sit*
 41 opiparam cœnam 42; quanta voluptate 43; forsperit 44
forbuerit calices 45 magnos, quomodo repletus 46 fue-
 rit vetere, *ri*, vino 47 *veteris vini*, quomodo ingurgitave-
 rit 48 alios vino, ut partim 49 eorum vomuerint 50, par-
 tim eorum depositi 51 sint, pars 52 bene pota 53 redierit
 54 *pars bene poti* 536 *redierint domum*: quo cratere 55
 combiberint 56, comptaverint, quod depleverint 57 &
 exhauserint amplius denas 58 aut vicenas 59 amphoras.
 60 vini, quod avus 61 condidit 62 quod totos dies,
diebus luserit 63 *alea, aleam* 64, *tesseris, tesseris*, 65
 & noctes triverit, *terruerit* 66 chartis luserit 67, quod ster-
 tuerit, *stertuerit* in 68 mediam, *un diem* 69 ad ipsam
 meridiem, & cum collibuit, 70 *collibitum fuit*, surre-
 xerit cubitu 71 quod experrectus 72 arserit 73 siti 74
 ita, ut zytho 75 aut frigida 76 eam vix reslinxerit 77.

§. 39. Qui crepuit 1 quod cum 2 rivali, *le*, 3 ri-
 xatus 4 sit in lupanari, 5 quod ille suam *suam* Glycerium
 6 amplexus 7 sit. quod epistolium 8 ipsi, *sibi* 819
 sit redditum 9 ab Amaryllide, 10 in quo scripserit,
 quod arserit 11 desiderio 12 sui, *ejus*, quod timuerit,
 13 ne odio 14 sui, *suo* 819 aut negligentia 15 sui, *sua*
 819 non reverterit 16 *reversus sit* definita 17 hora
 18 aut quod ventura sit, *se venturam*, *venturum*
esse, quid responderit 19 ad litteras, *respondit*, 822
 quod pariter flagret desiderio ejus videndæ, *videndæ*
 quis non intelligit 20 omnibus tacentibus 21 it. *ta-*
cente 844 eum esse, heluonem 22 gulonem 23 gurgi-
 tem & voraginem 23 patrimonii 24, natum abdomini

25 suo: non gloriae ulli, *ulla*, & postquam 26 vitam jucundissimam 27 vixit 28, illudit 29 pecuniae & *pecuniam*, quotidie auro & argento fulsit 30 se amicitiv 31 *amixit* bomb'yce 32 Asiatica, delibuit 33 capillum, 34 balano, 35 & oleo redolenti 36 balsamum, aliquando redactum iri 37 ad pauperiem, *paupertatem* 38 & cum fore; rum, qui potuisset esse Cræsus 813 atque cum prodegerit 39 atque effuderit omnia, & dolia 40 ad ipsam fecem 41 siccata 42 fuerint, tum derelictum iri 43 a suis compotoribus 44 & ludibrio, 45 derisui 45 & ostentui fore 46 & oblitum pannulis α incessurum β : Quod merito ei contingit, 47 quia ivit 48 se perditum, pessumdatum 49 & talis amicitia 50 raro diutius mansit, duravit, 51 quam olla 52 fervit, ferbuit, 53 Cæsar's ambitio 54 eluxit 55 ex honoribus, 56 quos ambiebat *ambibat* 57 804, ambivit enim summos honores 58 per fas & nefas 59 & ex versibus Euripidis, quos ille semper fertur, *dicitur* in ore habuisse, 60 it. *illum habuisse* dicitur.

§. 40. Quanquam I vero singulae 2 disciplinae 3 & artes sunt dignae 4 laudes 5, *laudis*, quae laudentur, ut laudentur, laudari. tamen maxime necessariae 461 *necessarissimae* 6 sunt Theologia, 7 Jurisprudencia 8 & Medicina 9: Theologiam jure 10 dixeris 11 scalam 12 coeli, 13 ducem 14 vitae, 15 parentem, 16 virtutum, & expultricem 17 vitiorum 18, liberatricem β animorum 19: Quotquot 20 etiam exstiterunt 21 veri 22 Theologi, excubuerunt 23 pro 24 animabus 25 suorum, Jurisprudencia quoque utilis. *utile* 26 (scil. *quid*) nam verus jurisperitus, consultus, 27 *jureperitus*, *consultus*, sine dubio 28 *procul* 29 *dubio*, præclare 30 meruit, *meritus est* 31 de Republica, 32 qui temperavit 33 Rempublicam æquis 34 legibus 35, fuit antistes 36 jurium 37 arbiter 38 litium 39 defensor 40 opum & facultatum 41 *tatium*, qui defendit 42 jura 43 civitatum 44, a quo *jura defensa sunt*. Qui tulit 45 *tetulit*, 801 leges hæreditatum 46 *tatium*, dotium

tium dandarum 46 gradus 47 affinitatum 48 *tatium*,
 & propinquitatum 49 *tatium*; atque ostendit 50 quis
 sit hæres ex asse, 51 quis ex deunce, 52 dextante, 53 f.
 decunce 53 dodrante 54 belle 55 septunce 56 aut semisse
 57 quincunce 58 triente, tresse 59 quadrante 60 sex-
 tante 61, tandem 62 qui exheredes 63 sint. qui adjudi-
 cavit 64 cuivis 65 *cuique, cuilibet*. suum; 66 cuja 67
 domus, cuiam pecus 68 cuius ager 69, num 70 domus
 sit vicini, num ager 71 sit meus, pecus tua, *tuum*, an
 alius, an pratum 72 nostrum, aut aliorum sit. qui ostendit
 officium, 73 sequestrium, 74 *trorum* 75 vadium 76 qui
 sponponderunt 77 pro 78 aliis, *a quibus sponsum est* &
 in se receperunt, 79 se prælituros, prælituros 80 esse
 damnum: officium 81 prædum, 82 qui caverunt 83
 prædiis 84 suis pro 85 redemptore 86

§. 41 Qui 1 Prohibuit 2 vim 3 a plebe 4 vis prohibita
 est a plebe, prohibuit plebem a vi, plebs prohibita est a vi,
 vicissim 5 coercuit 6 vulgus 7 *vulgum*, tuitus 8 est digni-
 tatem 9 procerum 10 optimatum *atium* 11 primatum *atium*,
 Qui cognovit 12 Causas litium 13, quæstum 14 *a quo cause*
cognite sunt, & attulit remedium 15 questibus, *questibus* 16
 exempli causa, si quis defraudavit 17 suos *suas* operas 18 &
 mercenarios 19 mercede 141 sua, si operæ defraudati sunt,
 aut faefas merces 19 vendidit, venumdedit 20 carius 21
 iusto 22 *pluris, majori pretio, iusto, si merces vendite,*
venundate sunt, & alter 23 questus sit, se calvi, 24 calvier
 804. cum quis iniqua 25 lance 26 pependit, appendit 27
 quid, *quid appensum est*. aut iniqua mensura 28 admen-
 sus 29 est, aut alia ratione 30 alium privavit 31 bonis suis,
alius privatus est: cum quis alium incesit 32 conviciis 33,
 lapides ingesit 34 *ingesti sunt lapides*; aut delibuit 35
 aliquem cœno 36, delibutus est cœno, aut quocunque
 modo lælerit, cum civis arguit & accusavit 37 civem 38
 municeps municipem, furti, 39 *de furto* adulterii, *rio* 40
 raptus 41 virginis 42 cum rapuit 43 filiam 44 aut propin-
 quam 45 *filia rapta sit*, aut infimulavit 46 alio crimine 47 de

erimine, qui cognovit 48 syngraphos, *phas*, *pha* 49 cum creditor 50 urfit 51 debitorem 52 *debitor urgetur a creditore* ad solvendum 53, qui non est par solvendo, *solvere* 811, non est solvendo it *soluendo* 806 & reposit 54 ac flagitavit 54 debitorem, 55 *a debitore* caput, quod ei mutuavit, *mutuum vel mutuo dedit*. 56 in unum mensem 57 duos, *duo*, aut tres, quia non tantum rogavit 58 eum pecuniam. de pecunia, rogatus est pecuniam, humillima 59 prece, 60 & dixit se animam debiturum 61 ipsi, si se juerit 62 id, *in eo juraverit*, in eo adjutus fuerit, ac pollicitus sit 63 intra 64 odium 65, mensem, aut bimestri 66 trimestri 67 spatio 68, tribus mensibus, *in duobus mensibus*, post 69 quadrantem 70 anni se soluturum, 71 aut abhinc 72 annum, *anno* repromisit 73 tantundem pecuniae 74 *tantundem pecunia summani* 75 præter 76 usuram 77 sed insuper 78 etiam juravit, *juratus est*; 79 cujusmodi 80 exempla 81 non defunt 82

§. 42. Qui examinavit 1 litteras cambiales 2 argentariorum 3, qui campserunt 4 & pronunciavit 5 jure cambiali 6, si forte 7 periculum 8 est, eos cesuros foro 9 & alia ejus generis 10. quis enim esset recensendo 11 *par* 12 omnes lites 13, quæ transigenda: 14 sunt judici, *a judice* 15, *quas transigendum est, transigendum est*; 807 quis igitur dubitet 16 judicem bene meritum esse 17 de Republica, 18 *quin judex bene mereatur*, qui diligenter cognovit 19 & audivit tam 20 accusatorem 21 quam reos, 22 quicquid 23 hi protulerint 24 se purgandi 25 causa 26 sui purgandi; secundum 27 leges 28 sententiam tulit 29, inauditum 30 *indicta causa* 31 neminem condemnavit. 32 Neque facile 33 est judicem agere, 34, nam judicis est 35 *sc. officium* non tantum certum esse 36 sui iudicii 37 sed etiam oportet 38 eum esse vacuum 39 iræ 40 odii 41 *ira*, odio 42 *ab ira*, etiam ne temere 42 sinat 43 se flecti 44 *flectier* 804. humillimis 45 precibus 46, uti multi flexerunt judicem, cum provoluti sunt 47 genibus, ad ad

ad genua; sed omnibus idem 48 sit, uti sol 49 luxit 50 æque 51 pauperi 52 ac, *atque* 53 diviti; 54 ideo etiam leges sancitæ 55 *Sanctæ* 803. sunt & fixæ, imo incisæ 56 aeri: 57 in primis caveat 58, ne accipiat 59 aliquid muneris 60, uti multi corruerunt 61 iudices, & cæcaverunt 62 *multi corrupti sunt largitione* 63 ut faverint 64 injusto 65 *ut factum sit injusto, plus justo* & abolerint 66 *aboluerint* testamenta, 67 in gratiam 68 aliorum, quæ debuissent esse rata: 69 ut conniverint 70 *connixerint, connictum sit ab illis*, ut non reprehenderint 71 *reprenderint* 803 maleficos 72 ex fuga, nec protraxerint 73 ex latebris 74 in quas se abscondiderunt 75 *absconderunt*, & abstruserunt, 76 *in quas absconditi fuerunt* 77 *abstrusi*, nec exposcerunt 77 ex alia ditione, 78 in quam profugerant 79 & domo ac bonis cesserant, 80 aut fiverint, ut rei non obierint, *obiverint* diem 81 nec se stiterint 82 iudici, aut tantum dicis causa 83 arcesiverint capitis 84, & multam irrogaverint 84 aut plâne 85 86 absolverint 87 suspicione, *suspicionis* 88 qui rei 89 erant rei capitalis. 90

§. 43. Romani 1 fortiti, 2 sunt iudices propterea, 3 & interdum 4 subfortiti 5 sunt alios pro illis, qui visi 6 sunt esse suspecti 7, atque ita occurrerunt 8 corruptioni 9 *occursum est corruptioni*. sed vix 10 tali 11 iudici! qui ignovit 12 item pepercit 13 fonti; 14 a quo ignotum est & parsum it. *percitum* fonti, qui non opposuerunt 15 se impietati, 16 insentem 17 oppreserunt 18 aut fiverunt 19 opprimi, 20 ut angatur animi, *mo* nam olim 21 ratio reddenda 22 est iis, *ab iis*, coram 23 tribunali 24 Dei. Verum tales auro contra cari non sunt 25, qui ex æquo & bono 26 pronuntiarunt 27 uti obstrinxerunt 28 se jure jurando 29 *jusjurando* & sine respectu 30 Personarum 31 fontes 32 vinxerunt 33 dura compede, 34 *fontes vincti sunt*, compescuerunt 35 & compreserunt 36 ex leges 37 multa 38 carcere 39, verberare 40 fuste 41 *fusti*, ignominiis 42, damnaverunt 43

C 4

capitis

capitis, *capite* 44 & plexerunt 45 *Capite*, 46 *damnati sunt capitis*, *plexi sunt capite*, quos testes 47 convicerunt 48 rei capitalis, 49 *qui convicti fuerunt rei capitalis*, qui fregerunt 50 crura 51 latronibus 52, *crura fracta sunt*, fauces fregerunt 53; furibus 54 *fauces fractae sunt*: hæc enim hodie est pœna 55 furum, olim namque damnati fuerunt dupli 56, tripli 57, qui coercuerunt 58 fœneratores 59 *fœneratores coerciti sunt*, ne descenderent 60 cives suos, qui fenerati 61 sunt pecunias ab iis, & supellectilia 62 opposuerunt 63 pignori, qui restituerunt 64 in integrum illos, qui expulsi 65 sunt ab aliis possessione suâ, *quos expulerunt alii, vi, per vim* 66 qui represserunt 67 temerarios 68 litigatores 69 & adegerunt 70 ut impensas reddiderint 71 ad allem; 72 qui de 73 re frivola 74 aut per calumniam 75 scripserunt dicam 76 municipi suo, 77, qui abhorruerunt 78 ab omni injuria 79 *horruerunt injuriam*: quamvis etiam impii 80 acculent 81 severitatem 82 eorum, quod acerbius consulerint 83 in eos, *consultum sit, in eos, animadverterint, in eos, animadversum sit*, quod potuerint ignoscere 84 peccato 85 suo, *ab eis potuerit ignosci*, ne unius quidem assis æstiment 86 tales rumores: 87 nam qui conscius 88 est recti 89 sibi, non dubitet 90 quin omnes boni probent 91 severitatem, 92 *omnes probaturos esse, fore ut probent ut probetur bonis, a bonis, severitatem probatum iri, probandam esse, bonis, a bonis*; Nam illi plerumque 93 nocuerunt 94 bonis, *ab illis nocitum est bonis*, qui pepercerunt 95 malis, a quibus parcitum, vel *parsum est malis*.

§ 44. Medicina non minus 1 salutaris 2 est *salutare* (scilicet *aliquid* est 843. quia tuetur 3 valetudinem, 4 immo 5 est magis necessaria 6 jurisprudentia, 7 nam interest 8 tantundem 9 omnium hominum, tam 10 divitum 11 quam 12 pauperum 13 conservari valetudinem 14 *ut valetudo conservetur, valetudo interest.* & mea ipsius refert, 15 tantum, *tanti*, quantum

tum *quanti* tua ipsius; & nostra ipsorum, non minus refert quam vestra ipsorum, tueri 16 valetudinem, quam facultates: 17 quia nulli volupe, item volup 805 est 18 agrum 19 esse, nam medicina levat 20 dolores agrorum 21 & *agros levat dolore, doloris*, orium 22 osium 23 faucium 24 dentium 25 cordium 26 ventrium 27 renum 28. Si quis difficulter 29 minxit; 30 lienum 31 splenum 32 femorum 33, hepatum 34 jecinorum 34 ramicum, 35 feminum, 36 ficorum, & genuum, 37 crurum 38 pedum 39 calcium 40 calcum, 41 & reliquorum 42 artuum, *artum* 803; Si quis laborat 43 jecore, *ex jecore* 44 *jecinore, jecinere*, femore, rene, splene, corde, tendinibus, & *tendonibus*, artubus 45 si quis laborat periculose crispelate, 46 si quis languit 47 febrim, *febre* acuta 48 rapida, 49 quercera, 50 tusti, 51 ravi 52. Medici autem multum interest nosse 53 causam 54 morbi 55, quid dolores civerit 56 *concidiverit*, quo dolores 56 conciti sint, qua parte 57 quis dolores senserit, 58 *sensi sint*. Cur huic vox 59 rauserit, 60 alius macruerit, 61, alius contabuerit, 62 alius in alium morbum incidit; 63 refert etiam sua, *ejus* 64 scire, num morbus inveteratus 65 sit, *inveteraverit*: hinc solent quaerere 66 ab, *abs, ex* agris, *interrogare agros*, 67 postquam arcesiti 68 sunt, aut eos inviserunt, 69 quam diu 70 decubuerit 71 qua parte doluerit 72, num alvus 73 soluta 74 an adstricta 75 sit, quomodo cibus 76, sapuerit 77 quo, quem vescitur 78, num satis 79 manderit; 80 & cum reviserunt 81 num dolor remisit 82, quando calor deferbuerit 83, *deserverit*, quomodo requieverit 84, nam quiete 85 *requiete, requie* multi morbi levati 86 leniti 87 sunt, morbi levarunt & leniverunt 820.

§. 45. Praecipue 1 observant 2 dies criticos 3 impari, *impare* numero 4 num morbus accreverit, 5 an decreverit 6, accommodant 7 morbo remedia 8, alii praecipiant 9 emeticum 10 nam multi se habuerunt melius & commodius 11 Postquam 12 evomuerunt fel

13 *bilem, fel vomitum* *est*, alii cum purgarunt 14 *alvum* 15; præcipiunt 16 etiam diætã 17, nam alios vetuerunt 18 *edere. alii vetiti sunt edere* 19 carnem suillam 20 vervecinã 21 739 & permiserunt 22 vesci carne 23 vitulina, 24 agnina 25 & carnem aliis interdixerunt 26 omnem carnem, *carne, caro interdixta est, interdixtum est carne* 833 Sæpe etiam interdixit omnia aromata 27 indicum crocum, 28 piper, 29 Zingiber, 30 Croco, pipere, Zingibere & cæteris aromatibus, atis, quæ intendunt 31 calorem, uti & cepe, cepas 32 quia efficiunt 33 flatu 34 ventris; it, quam diætã observare 35 debeant, *quæ observanda sit, quam observandum sit* cum convalescerent, 36 nam multi reciderunt, 37 in graviorem morbum, 38, qui non rati 39 sunt, se recafuros esse: hinc 40 præstat 41 fugere 42 cibos noxios, imo & æerem noxium & gravem 43.

§. 46. Ad medicinam referimus I merito 2 Pharmacopolas 3 & Chirurgo 4, illos oportet 5 esse peritos 6 parandi 7 medicamenta, 8 tam ex metallis 9 ex sibi, *sibio, & ex gummi* 10 quam herbis: 10 nostra hyssopus & *um* 11, & *hyssopum nostrum*, nardus 12 nostra & *nardum nostrum*, papaver 13 scatent 14 medicamentis, torum & ta 15 imo urtica 16 ipsa plena 17 est medicamentorum 18, sola antidotus 18 quæ theriaca 19 dicitur, 20 *quam dicunt theriacam*, ex mille speciebus 21 fere constat, 22 quas cum Pharmacopola miscuit 23 & coxit, *quæ cum mixta sunt, mista.* & coctæ, frangunt 24 pestem 25 viri: 26 non defuerunt 27 etiam antiquis 28 temporibus chirurgi 29 qui medicati 30 sunt tubera, 31 *tuberibus*, cum ulcus 32 invasit 33 guttur, 34 *gutturum*, eum fici 35 in podice ulceroso 36 excitati 37 equitatu, 38 aliisque ulcetibus 39 clunium, 40 cæterisque partibus corporis, dum fricuerunt 41 tubera 42 *tubera fricta sunt, fricata* aut unxerunt adipe 43 canino, 44 canina, aut alia adipe, foverunt 45 fomentis, 46 aut moverunt pus 47 emplastris, 48 quod illeverunt 49 *illeverunt, illexerunt*, 50 *illtrum* veteri linteo 51 sic curat

rat 52 fracturas 53 crurum, 54 & ossium 55 aliorum, & vulnera, *volnera* 807 totius corporis, donec 56 cicatrix 57 obducta 58 est: si autem vulnus prurit, 59 non fricandum 60 est, nam saepe recruduit 61 cum refectum 62 est; saepe etiam sanarunt 63 morbos, cum secuerunt venam, 64 *vena secta est*, & eripuerunt 65 multos è faucibus 66 mortis, Varix 67 necessario secanda, *dux* cum intumuit 68 & dolores civit, *concoxit* 69.

§. 47: Age 1 igitur & mactæ 2, mi 3 Sofia, age, 4 *agite*, *agedum*, *agitedum*, & macti 5 omnes mei, 6 *mi* discipuli, 7 quos amor 8 litterarum impulit, 9 & instinxit 10 ad studia 11, aut splendor 12 natalium 13 hortatus 14 est, tu Evander, *Evandre* 807. Matthæe, Curti, Johannes, Caspar, Dares, Pari & quotquot 15 vestrum sunt; hortatu 16 meo, & magistrorum 17 vestrorum nolite 18 negligere, 19 *ne negligite*, *negligatis*, *non negligatis*, *cavete negligatis* occasionem 20 discendi 21 artes, *discendarum* 22 *artium*, *discendi artium*, *ad discendum artes*, *discere*. à Parentibus 23 vestris mihi 24 estis domo 25 in scholas, 26 comprehensum 27 artes, *comprehendere*, 823 *comprehensuri*, *ad discendum artes*, *ad discendas artes*, *discendi artes* 831, nolite 28 defatigari. 29 legendo 30 libros, *legendis*, *legundis libris*, & audiendo 31 magistros, *audiendis*, *audiundis magistris*; eruditio 32 non est difficilis 33 comparatu 34 *ad comparandum*, *comparare eruditionem non est tam difficile*, si modo 35 cupidi 36 sitis discendi 37 scientias 38 *discendarum scientiarum* & *discendi scientiarum*; credite 39 mihi, quod sitis comparaturi 40 vos comparaturos esse 270 scientias, *comparaturum esse*, *fore*, *scientias*, *comparassere* 830 *fore ut comparetis scientias*. à vobis comparatum iri, 277 *comparandas esse*, *fore*, *ut comparentur scientia*, legendo 41 libros, *legendis libris*, & audiendo Præceptores, *audiendis Præceptoribus*, ea 42 ætate 43 estis, *id ætatis estis*, quæ est multo 834 aptissima 44 comprehendendo 45 artes, *comprehendendis artibus*, *ad comprehendendum*

dum artes ad comprehendendas artes; nam juvenus, juvena est 46 capacissima 47 artium 48 & maxime docilis, 49 memoria 50 est maxime idonea 51 retinendo 52 artes, retinendis artibus, nec tam facile 53 obliviscitur 54 ea, eorum, quæ audivistis, audistis 803 & legistis; & facillime 55 recordatur 56 omnia, omnium, quæ didiceritis, 57 737 & persuadete 58 vobis, persuasi estote, vos ita messuros 59 esse, messurum 270, esse sic a vobis messum iri, fore ut metatis, uti 60 severitis: 737 vos afficietis 61 vestros parentes magno gaudio, 62 affectari istis. Pater cum matre afficietur gaudio, 840 si audient, audibunt 276 vestram diligentiam & probitatem, audientes diligentiam; audita diligentia, incertiores facti diligentia de diligentia, parentibus erit gaudio certioribus factis, nam vestris parentibus est curatio salutis vestræ & salutem vestram 818 & interest 63 parentum vestrorum non minus, minoris vos maxime assiduos 815 esse, ut assidui sitis, assiduitas 64 vestra, quam vestra ipsorum, quia interest 65 ad vestram salutem, 66 Itaque 67 fugite, 68 fugitote, fugietis, fugiatis, segnitiam 69, ceu, tanquam 70 pestem 71 juvenutis, & omni cura 72 satagite, 73 satagitote earum artium, quas animus 74 est discere, discendi, quas in animo est discere.

§. 48 Non licet 1 vobis esse otiosos 2 & desideres 3 esse otiosis & desideribus 817; Sed vobis, à vobis incumbendum 4 est in libros 5 & satagendum 6 literarum, & opera omnis navanda 7 literis: Sine 8 summo 9 dedecore 10 non potestis redire 11 domum 12 ignari 13 artium, & inanes 14 à mercatu 15 liberalium artium 16 nam otium, 17 pigritia, 18 ignorantia 19 turpis 20 est, turpia sunt & dedecet 21 dedecent, imprimis 22 ingenios 23 ingenuis: Vitabandi 24 autem tantam 25 turpitudinem 26 fugiunto, 27 fugiant cupidinem 28 pravum, 29 pravam, & prava sodalitia 30; nam exemplo 31 sodalium 32 pravorum multi deflexerunt 33 à, de via 34 virtutis, 35 se deflexerunt 821 a multis deflexum est, & evaserunt 36 in-

inſignes 37 nequam, 38 imo nequiores 39, nequiſſimis, 40 ut non putes 825 eosdem eſſe, *eundem* 819 qui tamen viſi 41 ſunt futuri adoleſcentes frugi, *quos viſum eſt fore, futuros eſſe* 42 *viros frugi*, 43 cum exceſſerunt 44 ex ephēbis, 45 periclitantor, 46 igitur mores & eorum, num boni ſint, quibus utentur, 47 priuſquam 48 antequam ineant amicitiam 49 cum iis, 50 *eis*; attente audiunt 51 praeceptotes, quibus, *quos* 805 parentes tradiderunt 52 eos erudiendos 53 artibus, *in artibus, quibus traditi ſunt à parentibus erudiendi*: Eſtote dicto audientes 54)842 magiſtris 55 non minus 56 quam parentibus veſtris, cum innuerunt, 57, retinetote 58 memori mente 59 quae vobis ſuaſerunt, 60 aut diſſuaſerunt, 61 *qua ſuaſa ſunt ab illis*, & cum vos monuerunt, 62 officii, *officium*, 63 *de officio veſtro*, cum moniti eſtis officii, *officium, de officio*; admonitio 64 ſit fixa animis, 65 in animis; nam ſunt loco 66 *vice* parentum, *pro parentibus* & cupiunt 67 vobis, ac ſavent 68 & volunt conſultum 69 ſaluti 70 veſtrae.

§. 49. Vos qui orti 1 oriundi eſtis illuſtriori 815 loco, 2 debetis meminiffe 3 ſtirpis 4 veſtrae, ſtirpem, ne obſcuretis 5 gloriam, 6 quam adepti 7 eſtis à majoribus 8 *adeptam à majoribus*; Foret, *futurum eſſet* 9 vobis, *verteretur*, 9 *duceretur, tribueretur*, immortali dedecori 10 ſi non imitati 11 fueritis patres, avos, 12 proavos 13,, abavos, 14 atavos 15 tritavos 16 incipiet 17 etiam poenitere 18 veſtros parentes ſumtuum, 19 quos ſuggeſſerunt, 20 cum *ubi* 827 compererint, 21 *comperientes, comperito*, vos degeneres 22 eſſe, degeneraſſe, 22 nec reſpondiſſe 23 ſpei 24 eorum, & ſumtus fruſtra 832 eſſe; Vos autem qui orti eſtis humili loco, 25 *ex loco*, date, *navate* operam 26 eo maiorem, quia multi emerſerunt 27 per aſſiduitatem 28 ex obſcuritate 29 & aſcendere 30 ad ſummos gradus 31 honorum: Poſſem multa exempla proferre, 32 nam ab 33 omni memoria ſatis, 34 *ſae exempla fuerunt, ſatis* 34 *exemplorum ſuit*, qui ges.

gesserunt 35 summos magistratus 36: Quot sunt renun-
 tiati consules 37 reipublicæ administrandæ, 38 *ad rem-*
publicam? Quot fuerunt à consiliis Principum, 39 Regum,
 40 atque participes 41 fuerunt omnium arcanorum, 42
 ad quos fuit referendum 43 de obscuris & difficilibus rebus,
 44 imo fuerunt secundi 45 à Rege, 46 & euecti sunt 47
 eo 48 dignitatis, 49 ut dominati sint 50 aliis, *in alios*,
 51 & salus reipublicæ pependerit β ab iis, insuper γ
 donati 52 sint domibus, 53 fundis, 54 quia impenderunt
 55 multam 56 operam, 57 *multum* 58 *opera*, studiis,
 quam alii, qui sunt consili 59 familiæ 60 & propinquitati
 61 suæ: *propinquitate* & *in propinquitate*; & freti 62
 fuerunt opibus 63; nam ubicunque 64 terrarum, ubivis
 65 gentium 66 magni 67 facti sunt, 68 & honoratissimi
 69 815 fuerunt, licet 70 advenæ 71 fuerint, & alienæ
 civitatis 72 tamen sunt fructi, 73 fructi summis honori-
 bus, 74 quia ex- præcelluerunt 75 aliis, scientia 76 & vir-
 tute, 77 antecelluerunt 78 alios, *aliis* virtute: tanti est
 eruditio it. didicisse artes 811.

§. 50. Ignari 1 autem & haud 2 *parum*, minus
 idonei 3 rebus gerendis, 4 *ad res gerendas*, ubique 5 loco-
 rum 6 jacuerunt 7, nauci, flocci, pilli, nihili æstimari 8
 sunt, *pensi sunt*, 9 3, ubicunque etiam terrarum degerint,
ubi etiam cunque degerint & nusquam 9 gentium 10
 nusquam 833 loci 11 valuerunt, 12 quoquo 13 terrarum
 14 quoquo gentium 15 venerunt, 16 exclusi 17 sunt mu-
 niis 18: Ulti vero illi gavisi 19 sunt sorte sua 20 sic pu-
 duit 21 hos sortis suæ, *vel fors puduit hos*: Nam quia
 temserunt, spreverunt 22 despnerunt 23 bonas admonitio-
 nes 24 *admonitiones temta*, 825 *spretæ sunt* & *despntæ*,
 indullerunt 25 otio 26 & cupidini pravo, 27 *prava* ac
 luxui 28 *luxu* 805 *indultum est otio*, & prodegerunt for-
 tunas 29 suas, eo 30 miseriæ 31 redacti d' sunt. ut cum
 Æsopico 32 *ca*, culice 33 quæsiuerint 33 escam 34 & boni
 consuluerint 35 assum panem, 36 cum esuriverunt 37 &
 eum cœnaturiverunt, 38 nihil habuerunt quo explerent fa-
 mem

mem 39 suam; uti prodigus 40 ille in Evangelio 41 qui, ille 819 coactus 42 velci 43 filiquas, *siliquis* 44 Quot increpaverunt 45 *increpauerunt* se ipsi, *se ipsos*, & quot audimus auribus nostris 833 queri, *querentes* 811 de negligentia sua, *eorum* 819 cum desperarunt 46 honores, 47 *honoribus*, & dixerunt: Ah 48 me miserum 49! O 50 me stultiozem stultissimo 51! Vah, phy, proh 52 legnitiam meam! Quam turpiter, *turpe* 53 trivi, *terui* 54 atatulam 55 meam! Diffluxi otio 56 & luxuria 57! Proh dolor! *f Malum* 58! meopte vitio, 59 meapte culpa 60 eo 61 miseriarum 62 detrusus 63 sum, ut debeam implorare auxilium 64 aliorum, *auxilium sit implorandum!* Utinam 65 respivissem, *respivissem*. 66 O si, 67 studium adhibuissem 68 indiscendo 69 literas *in discendis literis!* Ut percissem 70 operæ, nulli, *nulla* 71 à me parsum, *parcium* esset operæ nulli.

§ 51. Et cum confugerunt I ad propinquos 2 fuos & dixerunt. *Quæso, amo, vos, amabo* 3 vos, miserescite mei. 4 *miseremini mei* propinqui vestri, respiscam 5 & emendabo 6 me, præbebo 7 me magis assiduum 8 solito. *præbiturus sum, præstabo, præstaturus sum, præstiturus sum me.* & geram me honeste, 9 *bonestius* 827, *gesturus sum*; quoad 10 ejus fieri potest, *pote est*; quoad ejus *facere potis sum*, neminem miserebit, *miserescet*, 11 *nemo miserebitur* 12 talium, *illorum* 819 nec aliquis miserabitur fortem 13 illorum, nec dignabitur 14 illos honore 15 cœnæ, nec impertiet 16 illis osculum, 17 *osculo imperietur illos*. ne refalutatione 18 quidem, etiamsi jubent illos, salvere 19 sed ignorabunt illos, 20 quia se debet 21 pudere 22 eorum 719 *talium*, propter 23 ignorantiam illorum, *debent pudere*. si etiam cuperent eos adjutos, 24 & penes eos. 25 esset juvare 26 illos, & eripere 27 malis, *ex malis* 28; quia valent 29 gratia 30 apud Principem 31 tamen dubitabunt 32 juvare illos, *præsto esse illis*. Nam quia impares 33 sunt fingendo 34 munus 35 *munere*, jure 36 ambigunt 37, utrum *an* 38 satisfacturi 39 sint muneris suo, *eos satis facturos, eos satis muneri facturos*

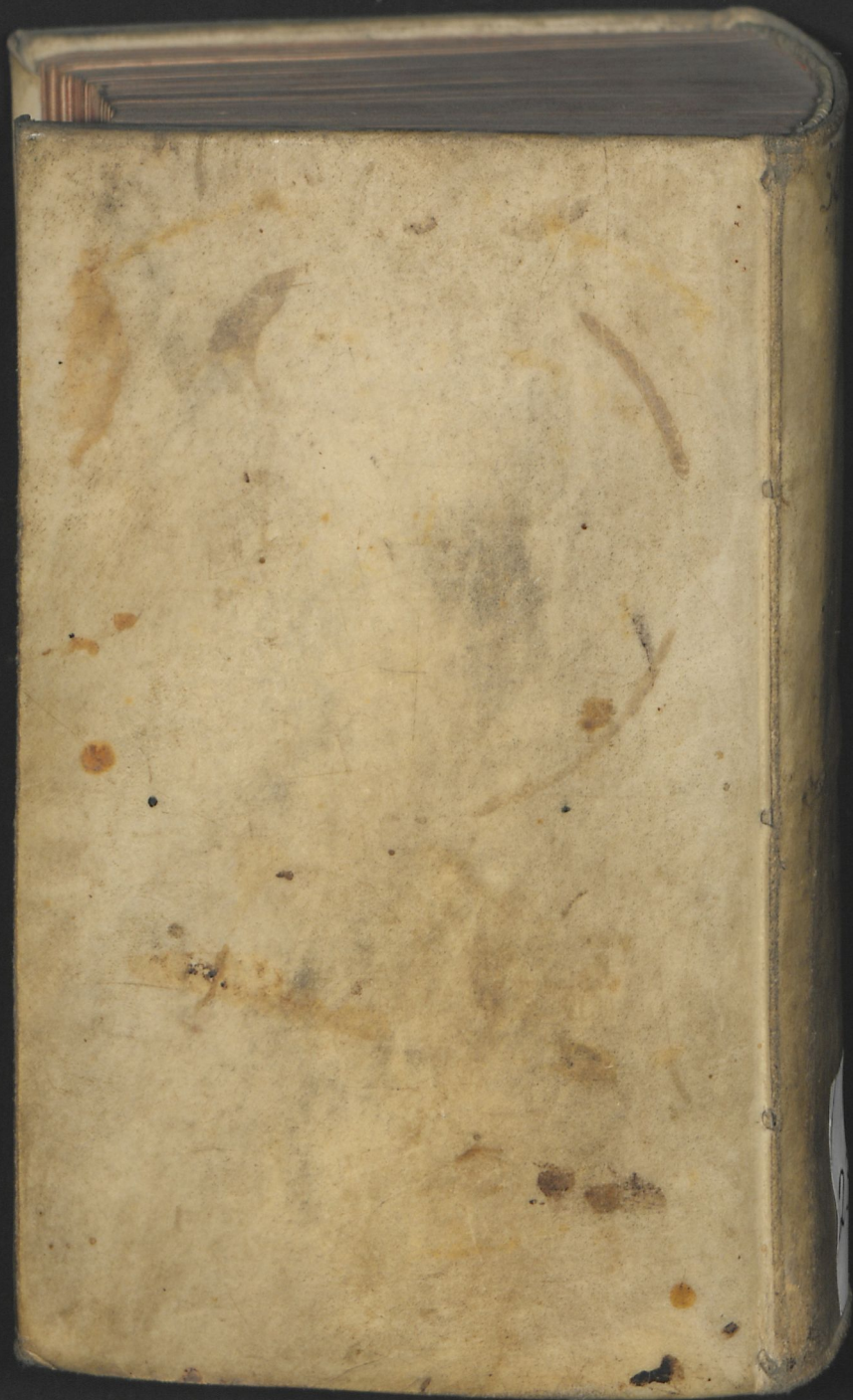
307 it. *facturos esse satis muneri* 818, *ab illis satis factum iri muneri*, atque timendum est, ne abdicetur illis honos 40, aut ne cogantur 41 ipsi renunciare 42 muneri, quia timent, ut pares 43 sint gerendo munus, 44 *muneri* & debeat eos pndere, *debeant pudere*, juvisse: Hinc dicent, *inquierent* 45 potius 46: Apage te, 47 probrum familiae 48 & inutile pondus terrae! Phy, *vab* 49 ignavus 50 socius, *socie ignave!* Ah Miselle, 51 *misellus*, ser 52 *ferre* 269 fortunam tuam, duc, *duce* lanam 53 aut fac, *face*, 54 aliud quid, quo tuearis vitam 55 *edic, edice, cedo* & si audes, *sodes*, 806, cui rei utilis sis. *ses*, 802, potesne, *potin* 805 praesse magistratui, *magistratu*: 818 debent pati 56 se vocari 57 alinos, frutices, 58 & quae alia ejus generis 59 *id genus*: Alii autem irrifuri, *irridebunt* 60 illos *illos* 807, eos, *eis* illufuri sunt, & illudent 60 dicentes: En, *ecce*, 61 degener 62 natus, *gnatus*, *degenerem filium*, i parentis magni: *Quantopere* 63 ille, *quanto ille opere* 807 *sefellit spem* 64 parentum suorum, *parentes falsi sunt spe*, *frustratus spem parentum* 64: Contra 65 vero o Beati! 66 o Beatos! o Beati! qui bene impendistis 67 tempus, *a quibus tempus bene impensum est*, qui fugistis voluptates. 68 *versavistis libros* 69 *versati estis in libris*; praeter 70 diligentiam 71 volo 72 vos monitos 73 *pietatis*, 74 *pietatem, de pietate*, ita non tantum florebitis 75 honore 76 & opibus 77 in hac vita, & habebimini 78 quantivis pretii, 79, & bene audietis. 80 *audibitis* 276 a summis 81 & ab imis, *infinis* 82 relinquetis 83 immortalem memoriam 84, vestri, & desiderium 85 vestri: sed etiam fietis participes 86 aeternae beatitudinis 87: uti vero 88 vos omnes & singulos, 89 *vos singuli rogamini a me*, per 90 salutem 91 vestram, per parentes vestros, per Deum; ita & opto ex animo, 92 ut eveniat; qui sum studiosissimus 93 vestrum 94, *vestri, vobis*, & salutis vestrae, *saluti* 95, *qui sumus studiosissimi* 819 Labor quem suscepi, vobis faceresto 96 *laborem* 817 *quem suscepi, vobis facer esto!* Etenim est meum 97, & omnium, (*sc. officium*) consulere 98 vestris commodis, 99 valet! 100.

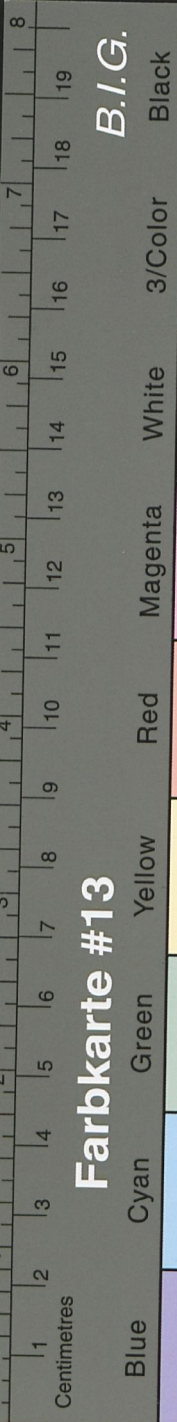
23311

AB 23311

X 2399440

12

B.I.G.

Farbkarte #13

INFUNDIBULUM²
GRAMMATICÆ
LATINÆ,

Sive

LI. EXERCITIA LATI-
NA ET GERMANICA,

Quibus

GRAMMATICA
TOTA COMPREHENSA
facile infundi & crebra repetitione
imprimi potest, ut vix effluere
memoria queat.

Studio

FRIDERICI MUZELII,
Gymnasii Joachimici Professoris &
Con - Rectoris.

Aut sic, aut nunquam.

BEROLINI, Typis Gæbertianis. 1736.

